

Instans: Tekniska nämnden

Tid: Torsdag den 6 oktober 2016, kl. 13:00

Plats: Sämsjön (B-salen), kommunhuset

Behandling av ärenden enligt bifogad föredragningslista.

Samtliga ärenden har beretts av tekniska nämndens presidium. I samtliga ärenden föreslår tekniska nämndens presidium att tekniska nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Börje Aronsson
Ordförande

Johanna Laine
Sekreterare

<i>Ca kl.</i>	<i>Nr</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Föredragande/ Kommentar</i>
13.00		Sammanträdets öppnande		Ordförande
		Upprop		Nämndsekreterare
		Val av justerare och tid för justering		Ordförande
		Anmälan övriga ärenden		Ordförande
<hr/> <i>Informationsärenden</i> <hr/>				
13.10	1	Förvaltningschefen informerar	-	Förvaltningschef
<hr/> <i>Beslutsärenden</i> <hr/>				
13.20	2	Delårsbokslut 2016	TK 291/2016	Controller
13.30	3	Budget 2017 (del 1)	TK 207/2016	Förvaltningschef
13.40	4	Utökat verksamhetsområde VA	TK 285/2016	Förvaltningschef
13.50	5	Internkontrollplan 2017	TK 283/2016	Ordförande/ Förvaltningschef
14.00	6	Sammanträdesplan 2017	TK 286/2016	Förvaltningschef
14.10	7	Lokala ordningsföreskrifter	TK 254/2016	Förvaltningschef
<hr/> <i>Meddelandeförteckning</i> <hr/>				
	1	FSG-protokoll	-	Handlingarna presenteras på sammanträdet
	2	Alternativ planering projekt Bobygget, Beslut KS § 163, 2016-09-19	TK 251/2016	
<hr/> <i>Delegeringsbeslut</i> <hr/>				
		Anmälan av delegeringsbeslut under perioden 2016-09-02 – 2016-10-06	-	Handlingarna presenteras på sammanträdet

Delårsrapport 2016 för tekniska nämnden

Sammanfattning

Efter 2016-08-31 genomförs ett delårsbokslut med uppföljning av nämndens ekonomi och verksamhet. Rapporteringen skickas till Kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2016-08-31 Tekniska nämnden

Förslag till beslut

Delårsrapporten godkänns och skickas till Kommunstyrelsen som uppföljning.

Alfred Dubow

Teknisk chef

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Ärende 2

DIARIENUMMER: TK-2016-291
FASTSTÄLLD/INSTANS: 2016-10-06
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: 2016-09-28
GILTIG TILL: 2016-12-31
DOKUMENTANSVAR: Alfred Lindmark

Delårsrapport 2016-08-31

Tekniska nämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Inledning/Sammanfattning	2
Ansvar och uppdrag.....	3
Verksamhetsbeskrivning tom 20160831	5
Framtid	8
Mål.....	10
Inriktningsmål och prioriterade mål	10
Ekonomi	12
Drift	12
Investeringar	15
Bilaga målindikatorer	17

Inledning/Sammanfattning

Årets första del har innehållit flera lyckosamma projekt och förbättringar i verksamheten. Kommunens första konstgräsplan har färdigställts och ytterligare en etapp av ombyggnad av Hagen har blivit klar (etapp 3). Dessutom har om/nybyggnad av Molla skola tagit fart och beslut har fattats och projektet startats gällande utbyggnad och ombyggnad av Horsbyskolan/förskola. Sammantaget är kommunen inne i en expansiv men investeringskrävande fas och det är en utmaning av klara av dagen ekonomi samtidigt som det måste rustas frö framtidens verksamhet.

Om verksamheten har varit positiv så har ekonomin däremot varit sämre. Under våren stod det klart att nämndens ekonomi skulle prognosticeras med stora underskott till följd av ökade kostnader för snöröjning och halkbekämpning. Under året har åtgärder genomförts för att minska underskottet, men tyvärr ser det ut som om arbetet inte räcker till för att täcka det underskott som skapades i början av året.

Försäljningen av tomter har förbättrats, framförallt sett över flera års sikt. Extra roligt är att en tomt har såld på Frans väg i Hudene samt att kommunen tecknat avtal om försäljning av en tomt i Ljung. I dessa områden har marknaden de senaste åren varit mycket försiktig. När kommunen annonserade om försäljning av det nya bostadsområdet, Södra Horsby etapp 1, märktes ett ökat intresse även för andra tomter i kommunen. Förhoppningen är att vi kan se fram emot en ökad försäljning under ett par år, men det blir då allt viktigare att planera för kommande bostadsområden redan nu eftersom letiderna för exploatering är mycket långa.

Under våren fick samtliga hushåll möjlighet att välja matavfallsinsamling i separat kärl, en möjlighet som kommer realiseras från oktober 2016. Senast under våren 2017 ska alla abonnenter ha fått sina kärl för utsorterat matavfall. Införandet är en mycket viktig del för att kommunen ska kunna leva upp till sina åtaganden i energi- och klimatplanen.

Herrljunga tätort har mycket goda pendlingsmöjligheter i flera riktningar. För att pendlingen ska bli effektiv i praktiken krävs även övriga infrastruktur för att möjliggöra transporter till och från pendlingsnoder. Flera gång- och cykelvägar har planerats och påbörjats under året. En sträckning ut till Ölltorps industriområde är färdigställd och samtidigt har arbetet påbörjats för ytterligare utbyggnad av gång- och cykelvägar längs väg 181 västerut och 183 söderut.

Ansvar och uppdrag

Tekniska Nämnden

Tekniska nämnden är väghållare för kommunens gatunät. Ansvarar för projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar i samband med beslutade investeringar. Ansvarar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, broar, fastigheter, allmänna platser, gatubelysning, parkmark och renhållningshantering.

Nämnden tillhandahåller kost till kommunens förvaltningar samt handhar fastighetskötsel, vaktmästeri och städ/tvättservice.

Nämnden tillhandahåller lokaler till kommunens verksamheter.

Nämnden förvaltar jord, skogs- och exploateringsfastigheter.

Nämnden handlägger ärenden angående statligt och kommunalt bostadsstöd.

Nämnden ska tillse att framställningar och rekvisitioner i förekommande fall göres för erhållande av stats- eller andra bidrag för byggnads- och anläggningsföretagets genomförande.

Nämnden handlägger ärenden angående försäljning av tomter för bostadsändamål.

Nämnden handlägger ärenden angående marknadsverksamheten och torghandeln i Herrljunga.

Nämnden handlägger och genomför markaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen och ajourhåller fastighetsregister.

Nämnden ska verka för att utveckla renhållningskollektivet.

Nämnden ansvarar för fritidsfrågor och handlägger föreningsbidrag.

Nämnd och förvaltningsledning

Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, markförsörjning, skog, bostadsanpassning och fastighetsreglering ingår.

Fastighet

Fastighetsenheten förvaltar i dagsläget ca 68 000 m² BTA lokalyta. Enheten ansvarar för underhåll, drift och skötsel av fastighetsbeståndet (fastighetskötsel) samt bistår verksamheterna med vaktmästeritjänster. Vidare ansvarar enheten även för skalskydd, lås och larm samt byggnadstekniskt brandskydd.

Gata och park

Enheten för gata och park innehåller väghållning av kommunala gator och allmänna platser, gatubelysning, trafiksäkerhet, trafikföreskrifter, handläggning av och bidrag till enskilda vägar. Detta

inkluderar såväl drift och underhåll som investeringar samt koordinering med regionala och nationella infrastruktur- och trafikrelaterade program. Även förvaltning av park- och grönytor samt upprätthållande av skogsbruksplan med tillhörande skogsbruk ingår.

Internservice

Kommunens internservice syftar till att stödja andra förvaltningar och möjliggöra för dem att fokusera på sitt huvudsakliga uppdrag. Arbetet ska genomföras med stort kundfokus. Centraliserad internservice säkerställer en enhetlig service för kommunens samtliga användare samt effektiv resursanvändning för kommunen som helhet.

Lokalvård

Genom att använda rätt städmetoder, material och övrig utrustning skapas en effektiv lokalvård i kommunens samtliga förvaltningar. Lokalvården utförs på uppdrag av respektive förvaltning.

Måltider

Måltidsservice ska leverera kostnadseffektiv service av hög kvalitet till beställande förvaltningar och dess gäster i form av måltider. Måltiderna uppfyller livsmedelsverkets rekommendationer för respektive målgrupp inom förskola, skola, vård- och omsorg.

Verksamheten ska tillsammans med köpande förvaltningar verka för att höja måltidskvaliteten utifrån kundens och gästens önskemål. I uppdraget ingår även att följa och implementera det kostpolitiska programmet/kostpolicy. Då Måltidsservice står för kommunens livsmedelsinköp ska enheten verka för att öka andelen ekologiska och närproducerade livsmedel.

Tvätt

I kommunens tvätteri tvättas all tvätt som kommunen genererar så som lakan, handdukar och arbetskläder. Även kläder från de som bor på särskilt boende tvättas.

Fritidsverksamhet

Inom fritidsverksamheten finns hälso- och friskvårdscentret i Herrljunga, med bland annat simhall och gym. Nämnden ansvarar också för att utveckla kommunens fritids- och föreningsliv samt handlägger bidrag till föreningar. Även ansvar för Herrljunga marknad ingår.

Renhållning

Renhållningsavdelningen ansvarar för ett miljörättigt omhändertagande av hushållsavfall. Insamlingen av kärl- och säckavfall (3300 helårsabbonenter och ca 330 sommarboende) samt slam (1700 abonnenter) sker på entreprenad av Ragn-Sells. Kommunens renhållningsverksamhet är avgiftsfinansierad. Renhållningsavdelningen ansvarar även för kommunens två bemannade återvinningscentraler (ÅVC) för mottagande av grovsopor och farligt avfall. Tumbergs avfallsanläggning drivs och ägs gemensamt med Vårgårda kommun. På anläggningen finns en avslutad deponidel som ska sluttäckas innan 2025.

Verksamhetsbeskrivning tom 20160831

Nämnd och förvaltningsledning

Södra Horsby etapp 1, kommunens nya bostadsområde, har tagit fysisk form under första delen av året. Arbetet med gator och VA ska vara färdigställt i november 2016. Försäljningen av tomterna har varit mycket lyckosam och totalt märks ett större intresse för försäljning av tomter för bostadsändamål. Många försäljningar drar dessvärre ut på tiden eftersom de ofta måste föregås av lantmåteriförrättningar, vilket ofta är tidskrävande.

Fastighet

Under det första delåret har flera förstudier, projekteringar och projekt och genomförts. Exempelvis har konstgräsplan anlagts, Hagen etapp 3 har färdigställts, Molla skola har projekterats, upphandlats och byggnation har påbörjats, projektering av Horsbyskolan/förskolan har startat samt Eggvena skolkök har byggts om för att klara dagens krav. Dessutom har flera driftsprojekt genomförts så som byte av vissa fönster på Gäsenegården, ombyggnad av hemtjänstens lokaler i Gäsene, implementering av passersystem i Mörlanda skola, asfaltering av Mörlanda skolgård. Ett samarbete med Siemens har inletts i syfte att fortsätta EPC projektet och ett samarbete med Räddningstjänst har påbörjats som ska resultera i att räddningstjänst är larmmottagare av kommunala larm. Implementeringen av det nya fastighetssystemet har fortskridit.

Gata & park

Under 2016 har arbetet fortsatt med tydliggörande av vilka behov som kommunen har framför sig för att kunna säkerställa att kommunens gatunät håller en acceptabel standard, vilket även möjliggör en lägre löpande underhållskostnad. Prioritering har varit underhåll av kommunens gator samt asfaltering.

Asfaltsunderhållsutredningen, som ska visa status och underhållsbehov i kommunens gatunät, har till hälften utförts av en oberoende part. Utredningen syftar till att tydliggöra vilka behov kommunen har i framtiden när det gäller reinvestering i kommunens gatunät.

Förberedelsen pågår inför utbyggnad av GC-vägar dels söder om Herrljunga längs lv 183 mot Bergagårde samt väster om Herrljunga längs lv 181 mot Remmene. Fastställande av vägplan pågår.

I Trafikverkets regionala plan för Sjuhärad har länsväg 183 identifierats och prioriterats för ombyggnad för högre trafiksäkerhet, och förberedelserna har fortsatt med etapp Grude – Södra Björke med kurvuträkning. Stora Skolgatan/183 fick trafiksäkerhetshöjande åtgärder etapp 2.

Trafiksäkerhetshöjande och hastighetsreducerande åtgärder har utförts på Storgatan i Herrljunga.

En ny barmarksupphandling genomfördes i början av året. Upphandlingen syftade till att säkerställa en godtagbar nivå på kommunens gatunät när det gäller exempelvis vägstandard, renhållning, belysning och skyltar. Då det har förflutit mycket lång tid sedan föregående upphandling blev anbudssumman högre jämfört med tidigare.

Framtagande av ny skogsbruksplan (att gälla fr o m 2017) har uppstartats vid sidan av ordinarie styrning av årlig skogsvård. Kommunen som skogsägare förvaltar skog som på längre sikt ska kunna användas som exploateringsbar mark eller som byte i markaffärer.

För ökad trivsel i naturen så har en ny grillplats skapats i skogen söder om Skolvägen i Ljung.

Några gatu- och trafikåtgärder, utförda

- GC-väg som förbinder Ringledden med Horsbyvägen (Herrljunga) har justerats för bättre vattenavrinning och ny asfaltering.
- Nytt räcke längs Norra Parkgatan (Herrljunga), trafiksäkerhetshöjande åtgärd för skolelever som skydd för bussar.
- Östra Kyrkogatan (Herrljunga), vägjustering av gatan för förbättrad vattenavrinning
- Storgatan (Herrljunga), förhöjda övergångsställen. Ett första steg i fysisk utformning för tryggare trafikmiljö i staden.
- Installation, programmering och driftsättning av ITS-åtgärd ny hastighetsskylt.
- Årets asfalteringar utfördes prioriterades i Ljung-Annelund (Skolvägen Etapp 2, GC-vägen mellan Ljung och Annelund samt P-anläggning utanför Mörländaskolan).

Några gatu- och trafikåtgärder, pågående

- Stöd till Trafikverket i projekt GC-vägar 181 Remmene och 181-183 Bergagärde
- Förberedelser för kommande projekt Ny väg till Orraholmen, samt planering av underhåll befintlig väg mot Stenunga.
- Stöd till förberedelserna Ny parkeringsanläggning Horsbyskolan
- Exploateringsprojektet Södra Horsby med dess gatu- och trafiknät.
- Vägjustering samt därefter ny beläggning av hela Sturegatan (Herrljunga), i samband med uppförande av ny fastighet Kvarteret Linden.
- Underhållsutredning av asfalteringsbehovet i kommunen med extern part
- Stöd till Trafikverket i projekt Väg 183 Grude-Södra Björke, uträkning av befintlig väg.
- Stöd till Plan- och Byggmiljöenheten i arbetet med ny parkeringsstrategi i Herrljunga (pågående utredning Steg 2).

Internservice

Måltidsservice

Arbetet med att fortsätta öka andelen ekologisk mat inom måltidsproduktionen har fortsatt under året. I slutet av 2015 var andelen 35%, vilket gjorde att Herrljunga fortsatte öka från regeringsmålet på 25%. Sedan dess så har andelen fortsatt öka och i nuläget kan det konstateras att kommunen nu har en andel om 42 % ekologisk mat. Förhoppningen är att den höga andelen ska kunna behållas och fortsätta öka under slutet av 2016. Måltidsservice arbetar även med att minska svinnet och öka andelen svenska råvaror i verksamheten.

Det har under året skett utökningar av verksamheten på grund av ökat barnantal i kommunen.

Ny kött- och charkupphandling är påbörjad och träder i kraft okt 2015 med utgångspunkt i Miljöstyrningsrådets baskrav. Förhoppningen är att upphandlingen ska möjliggöra användandet av ytterligare närproducerade råvaror i måltidsproduktionen. Vi har även skrivit avtal med 6 st lokala livsmedelsproducenter med startdatum okt -17.

Det har skett en fortsatt översyn av utrustningen i köken för att kunna producera måltider på ett hållbart och ekonomiskt sätt. I Mörlanda så har måltidsservice börjat med inköp av diverse utrustning och omstruktureringar i befintlig lokal då det sker en utökning av verksamheten. I början av augusti 2016 var även köket i Eggvena klart för produktion efter en ombyggnad. Nybyggnad av kök i Molla har startat och projektet Horsby har påbörjats.

Avtalstroheten har varit ett fokusområde under året. Inköpen har gått från en andel utanför avtal från 2014 på 18,6% till i nuläget 9,3% utanför avtalet

Tvätt

Komplettering av maskinpark har lett till högre produktivitet och bättre arbetsmiljö.

Lokalvård

Ett antal nyinköpta tvättmaskiner har fått bytas ut mot annat fabrikat pga. driftsproblem. Stätiderna och avverkningsgraderna är justerade (neråt) på ett flertal städobjekt i samband med pensionsavgångar och effektiviseringar.

Under året har städytorna ökat genom att ny FSK avdelning har byggts i Hudene. Provisoriska FSK avdelningen inrättad i Missionskyrkan som skulle avvecklas i samband med det, kvarstår tills vidare.

Försenad upphandling av planerat IT-stöd har lett till att registrering av ritningar som leder till exakta städritningar, kommer behöva skjutas på till 2017.

Fritidsverksamhet

Simhall reoveringen av duschrum och bastu var klar 13 april och i samband med nyöppnandet blev hopptorn och rutschkanan avstängda tills vidare pga att det lossnat betong från tornet, vilket innebar att hela högsäsongen försvann. Verksamhet har inte kunnat bedrivas som var planerat och besöksantalet minskade radikalt (-24%) och därmed har inte intäkterna kommit in som beräknat.

Gym och gruppträning här har det också varit en nedgång mer än vad vi hade räknat med -50 medlemmar mot vad det var förra året vid samma tid. Detta gör att intäkterna inte kommit in som beräknat.

Idrottshallen har varit uthyrd i samma omfattning som förra årets första 8 mån.

Mörlandahallen har haft en 5% ökning av uthyrningen.

Renhållning

Årets första månader har präglats av planeringen inför införandet av matavfallsinsamling i kommunen. Ett projekt drivs för att införandet ska genomföras på bästa sätt och samtliga abonnenter har givits möjlighet att välja abonnemang.

Förutsättningarna kring vilka massor Tumbergs avfallsanläggning får ta emot klargjordes under våren 2016. De nya mer begränsade reglerna gör att Tumbergs avfallsanläggning inte kan ta emot material i den omfattning man gjort tidigare år.

Framtid

Nämnd och Förvaltningsledning

Arbetet med kundfokus fortsätter i hela förvaltningen. Försäljningen av tomter i Södra Horsby etapp 1 fortsätter under kommande år samtidigt som planeringen för kommande exploateringsområden behöver ta fart.

Fastighet

Under resterande del av 2016 fortsätter arbetet med implementeringen av nytt fastighetssystem. Samarbetet med räddningstjänst ska förtydligas och övertagandet av larm kommer fortskrida. EPC projektet fortsätter i syfte att minska energianvändningen. Nybyggnationen av Molla skola/förskola fortsätter likaså projekteringen av Horsby skola/förskola.

Lokalresursplanen ska under hösten/vintern revideras.

Gata & park

Asfalts-utredningen, som ska visa status och underhållsbehov i kommunens gatunät, kommer att slutföras under årsskiftet. Med förbättrad kontroll och information kan underhåll av kommunens gatunät planeras bättre över lång tid.

Arbetet fortsätter med projektering av Trafikverket för kommande GC-vägar dels söder och väster om Herrljunga längs lv 183 / lv 181. Projektet 183, etapp Grude – Södra Björke (kurvrätning), fortsätter av Trafikverket och byggstart planeras före årsskiftet om inget oväntat inträffar.

I Ljung planeras för uppstarten av utförandet av en ny pendelparkering.

Vid Orraholmen kommer underhållet av befintlig väg mot Stenunga att slutföras.

Åtgärderna längs hela Sturegatan kommer att slutföras under september.

Framtagandet av ny parkeringsstrategi i Herrljunga (pågående utredning Steg 2) kommer likaså att slutföras under september.

Framtagande av ny skogsbruksplan (att gälla fr o m 2017) fortsätter och ska leda till ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart skogsbruk.

Internservice

Måltidsservice: Arbetet med att öka andelen ekologiska livsmedel har kommit mycket långt. Målsättningen är givetvis att andelen ska öka ytterligare men arbetet fokuseras även på att minska matsvinnet och påverka miljön i en positiv riktning på andra sätt. Ett sådant sätt är att ständigt uppdatera matsedeln för att säsongsanpassa den så att bästa möjliga miljöval kan göras oavsett årstid.

Tvätt

Komplettering av maskinpark har skett under 2016 som ger bättre förutsättningar att kunna möta kundernas behov.

Lokalvård

Arbetet med upphandling av städmaskiner påbörjas under hösten för att börja gälla i början av 2017.

Införandet av insamling av matavfall, med start oktober 2016, medför nya städrutiner och inköp av utrustning för att hantera det. Städvagnar kommer att behöva modifieras och utrustas med ett extra kärl.

Fritidsverksamhet

Simhall förhoppningen är att reparation av hopptorn i kombination med ombyggda duschar och bastu ska kunna få kunder att komma tillbaka till anläggningen i tidigare omfattning.

Gym och gruppträning arbetet med att få in fler medlemmar och gruppträningspass fortsätter.

Idrottshallen det ser ut som att uthyrningen håller i sig. Några fler läger är redan bokade.

Mörlandahallen en viss ökning i antal bokningar skapar förhoppning om fortsatta höga volymer.

Taxefinansierad verksamhet

Renhållning

Ragn-Sells behåller entreprenaden gällande insamling av kärlavfall samt drift av Tumbergs avfallsanläggning som börjar gälla 1 oktober 2016. Största förändringen i den nya entreprenaden är att abonnenterna nu erbjuds insamling av utsorterat matavfall. Alla abonnenter som har valt abonnemangstyp ”matavfall” kommer få sitt nya kärl senast 31 mars 2017.

Projekteringen kring sluttäckning av Tumbergs nedlagda deponi kommer påbörjas under slutet av 2016.

Mål

Inriktningsmål och prioriterade mål

1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 160831	Prognos 2016	Kommentar
1:1 Försäljningen av tomter för bostadsändamål ska öka			Under året har flera tomter i området Ugglan sålts.
1:2 Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv			

2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 160831	Prognos 2016	Kommentar
2:1 Kommunens fastighetsdrift ska bli mer energieffektiv			Uppkoppling och injustering av fastigheterna pågår och EPC genomförs i flera fastigheter.
2:2 Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka			42,1% 2016-08-31

3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 160831	Prognos 2016	Kommentar
3:1 Lyfta fram och marknadsföra marknaden och torget i Herrljunga			Antal knallar på marknaden har minskat.
3:2 Förvaltningens anställda ska vara goda ambassadörer för förvaltningen och kommunen			Enkät om kundnöjdhet mäts under hösten

4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 160831	Prognos 2016	Kommentar
4:1 Köp av industrimark ska underlättas			Utifrån etableringsförfrågan har material arbetats fram tillsammans med Fokus Herrljunga.

5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Prioriterat mål	Uppfyllt per 160831	Prognos 2016	Kommentar
5:1 Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2% av kommunens intäkter, skatter och generella bidrag.			Målet avser kommunen totalt. På nämndnivå är målet en budget i balans
5:2 Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.	-	-	Följs endast upp kommunövergripande
5:3 För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70%.	-	-	Följs endast upp kommunövergripande.

Herrljunga kommun i egenskap av att vara arbetsgivare.

6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Prioriterat mål	Uppfyllt per 160831	Prognos 2016	Kommentar
6:1 Antalet sjukfrånvarodagar ska minska.			Sjukfrånvaron har ökat
6:3 Antalet medarbetare med önskad sysselsättningsgrad ska öka.			

Ekonomi

Drift

RESULTATRÄKNING (tkr)	Utfall 2015-08-31	Utfall 2016-08-31	Budget 2016	Prognos 2016	Avvikelse helår
1 Intäkter	60 938	68 144	103 767	103 289	478
Summa intäkter	60 938	68 144	103 767	103 289	478
3 Personalkostnader	-21 944	-21 915	-34 610	-33 653	-957
4 Lokalkostnader, energi, VA	-4 343	-9 657	-12 332	-13 181	849
5 Övriga kostnader	-32 855	-33 676	-52 622	-52 526	-96
6 Kapitalkostnad	-14 180	-15 026	-23 293	-22 474	-820
Summa kostnader	-73 322	-80 274	-122 857	-121 833	-1 024
Summa Nettokostnader	-12 384	-12 131	-19 090	-18 545	-545
Kommunbidrag	13 218	12 536	19 090	19 090	0
Resultat	834	405	0	545	-545

I budget 2016 ligger den utfördelade lönervideringen samt kapitalkostnadspotten för 2016 inkluderad.

Organisatorisk fördelning

RESULTAT NETTO (tkr)	Utfall 2015-08-31	Utfall 2016-08-31	Budget 2016	Prognos 2016	Avvikelse helår
Nämnd	-235	-161	-270	-270	0
Gemensamt	-759	-215	-1 309	-329	-980
Fastighet	301	1 409	-426	1 002	-1 428
Gata & Park	-6 795	-8 255	-10 092	-11 815	1 723
Internservice*	59	137	0	210	-210
Fritidsverksamhet	-4 955	-5 046	-6 993	-7 343	350
Summa verksamhet	-12 384	-12 131	-19 090	-18 545	-545
<i>Intäkter</i>	<i>60 938</i>	<i>68 144</i>	<i>103 767</i>	<i>103 289</i>	<i>478</i>
<i>Kostnader</i>	<i>-73 322</i>	<i>-80 274</i>	<i>-122 857</i>	<i>-121 833</i>	<i>-1 024</i>
Nettokostnad	-12 384	-12 131	-19 090	-18 545	-545

*Internservice är samlingsbegrepp för Måltidsservice, Lokalvård och Tvätt

I begreppet gemensamt ligger förvaltningsledningen, mark, skog och bostadsanpassning. En mer detaljerad uppställning på internservice följer nedan.

Förvaltningen visar ett positivt resultat med 405 tkr per den 31 augusti. Men i och med att förvaltningen ska leverera ett överskott om 2 250tkr, på grund av den andel komponentavskrivningar som ska återlämnas 2016. Så är det faktiska resultatet 1 095 tkr lägre än det förväntade överskottet per den sista augusti. Utfallet ligger i nivå med den prognos som ligger per helår. På helårsbasis är motsvarande siffra 1 705tkr. Grunden till prognosen är att vi prognostiserar ha högre kostnader på främst Gata & Park, i samband med vinterväghållningen, samt uppstartskostnader för EPC projektet fas 2 på Fastighet jämfört med budget. Intäkterna på Fritid har visat sig vara för högt budgeterade och ger därför en negativ prognos. De intäkter för byggherrekostnader som sedan tidigare var prognostiserade har justerats ned i

och med att vi nu har en bättre uppfattning om hur stor andel av våra investeringsprojekt som vi faktiskt kommer hinna med under året. Dessa pengar kommer alltså att tillfalla förvaltningen, men inte under 2016.

RESULTAT NETTO (tkr)	Utfall 2015-08-31	Utfall 2016-08-31	Budget 2016	Prognos 2016	Avvikelse helår
Internservice					
Måltidsservice	218	307	0	300	-300
Lokalvård	63	-59	0	0	0
Tvätt	-222	-111	0	-90	90
Summa	59	137	0	210	-210

Internservice har ett positivt utfall på 137 tkr jämfört med budget per den 31 augusti. Prognosen för hela 2016 bedöms till ett överskott på 210 tkr, främst på grund av ökade intäkter.

Renhållning

RESULTAT NETTO (tkr)	Utfall 2015-08-31	Utfall 2016-08-31	Budget 2016	Prognos 2016	Avvikelse helår
Taxefinansierat					0
Renhållning	-103	-153	-300	-300	0
Summa taxefinansierat	-103	-153	-300	-300	0

Den taxefinansierade renhållningen ligger 47 tkr lägre än budget, men prognostiseras att hamna i nivå med budgeten helår 2016.

RESULTAT NETTO (tkr)	Utfall 2015-08-31	Utfall 2016-08-31	Budget 2016	Prognos 2016	Avvikelse helår
Affärsverksamhet					0
Renhållning	2 654	-720	0	-800	800
Summa	2 654	-720	0	-800	800

Under ansvaret renhållning ligger även en del som avser affärsverksamhet. Denna del prognostiseras ett överskott med 800 tkr på helårsbasis och hamnar under kommunstyrelsen, det vill säga, dessa pengar ligger ej med under tekniska förvaltningen varken budget eller utfallsmässigt.

Personal

	% sjuktal Total t om juni		Sjuktal % – lång > 60 dgr av totalt sjuktal		Andel heltid % juni	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Kvinnor	4,28 %	3,76 %	26,10 %	22,74 %	54 %	52 %
Män	7,11 %	6,18 %	63,16 %	56,84 %	88 %	89 %
Totalt	5,24 %	4,60 %	43,25 %	38,67 %	65 %	65 %

NYCKELTAL	ANALYS	ÅTGÄRDER
	Avvikande siffror alt negativt resultat förändringar och orsaker Var och Vad	Som planeras
Sjukfrånvaro	Totalt ökar sjukskrivningarna inom alla kategorier. Ökningen hänförs tydligast till måltidsverksamheten. Inom lokalvård, som har den högsta sjukfrånvaron, har sjukskrivningarna istället minskat. Den procentuella ökningen av mäns sjukfrånvaro beror på ett litet urval.	Uppföljning och analys på enhetsnivå. Fokus på friskvård och arbetsglädje vid förvaltningsgemensamma personalträffar.
Andel heltidsanställda	Andelen heltidsanställda i förvaltningen är relativt låg. Förvaltningen har undersökt hur många som önskar en högre sysselsättningsgrad, vilket är ca 6 %. Som arbetsgivare höjer vi andelen heltidsanställda när tillfälle ges, men	Möjligheten att omvandla tjänster till heltidstjänster prövas vid verksamhetsförändringar eller avgångar.

Ärende 2

Investeringar

INVESTERINGAR Belopp netto (tkr)	Utfall 2016-08-31	Budget 2016	Ombudg etering	Summa Budget 2016	Prognos 2016	Avvikelse helår
5200 Markköp	40	700	0	700	700	0
5500 IT-stöd underhållssystem	7	0	0	0	0	0
5502 Kvarteret Linden	21	250	0	250	250	0
5503 Omlastning Tumberg	0	1 000	0	1 000	1 000	0
5504 Exploatering Horsby	5 611	0	6 019	6 019	6 019	0
5508 Mindre gatuaneläggningar	41	1 000	0	1 000	1 000	0
5509 Reinvestering Gata	0	1 000	0	1 000	1 000	0
5513 GC-väg 181/183 söderut	0	1 500	-1 000	500	500	0
5515 Verksamhetsanpassningar	427	1 000	0	1 000	1 000	0
5518 Eggvena skola kök	785	1 000	0	1 000	1 000	0
5520 Byte maskiner i kök enl utbyte	0	300	0	300	300	0
5525 Förstudie Altorp	0	7 500	-7 500	0	0	0
5526 Gamla skolb. Od	0	2 440	-2 440	0	0	0
5528 Soprum fastigheter	0	200	0	200	200	0
5541 Hagen 3	3 593	0	1 831	1 831	3 593	-1 762
5542 Hagen etapp 4	0	11 510	-4 000	7 510	0	7 510
5543 Hagen tak	1 428	0	6 440	6 440	3 500	2 940
5547 Städmaskiner	75	250	0	250	250	0
5551 Reinvest fastighet	-407	0	0	0	0	0
5552 Horsby skola/förskola	100	2 950	32 250	35 200	1 000	34 200
5553 Först. Molla skola	0	13 400	-13 400	0	0	0
5555 Moduluppb. ensamkommande barn	0	0	0	0	0	0
5560 Tillbyggnad Mollaskola	2 757	0	19 939	19 939	6 593	13 346
5572 Maskiner fastighetsskötsel	135	200	0	200	200	0
5574 Upprustning lekplatser	0	200	0	200	200	0
5576 Ventilation g:a sporthallen	0	250	0	250	250	0
5577 Dusch o omklrum g:a sporthalle	0	500	0	500	500	0
5701 Invent. Idrottshallen	0	50	0	50	50	0
5702 Vattenrutschkana	0	800	0	800	800	0
S:a investeringar egna	14 613	48 000	38 139	86 139	29 905	56 234

Kommentar till utfall och prognos investeringar

- Hagen 3 och 4 är projekterade vid samma tidpunkt, och vissa kostnader som gäller båda projekten har därför belastat Hagen 3. Dessa pengar kommer att sparas in när Hagen 4 genomförs. Hagen 4 kommer ej att påbörjas under 2016.
- Bytet av takfot och tak på Hagen håller på att genomföras, och prognosen för vad som kommer nyttjas under 2016 är 3 500 tkr. Övriga budgetmedel kommer att behöva flyttas över till 2017.
- Horsby skola/förskola har påbörjats men beräknas endast använda 1000 tkr av budgeterade medel under 2016.

Ärende 2

- Om och tillbyggnad av Molla skola är i full gång och projektet beräknas vara klart augusti 2017. 6 500 tkr prognostiseras användas under 2016. Övriga budgetmedel behöver flyttas över till 2017.

Bilaga målindikatorer

1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2014	Boksl 2015	Mål 2016	Utfall 2016- 08-31
1:1 Försäljningen av tomter för bostadsändamål ska öka	Antal sålda tomter	2	10	20	5
1:2 Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv	Antal aktivitetsbidrag (deltagartillfällen)	47752	-	48400	48885
1:2 Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv	Antal besök i simhallen	45955	-	46000	22 714
1:2 Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv	Antal uthyrda timmar hallar	6085	-	6650	2 900

2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2014	Boksl 2015	Mål 2016	Utfall 2016- 08-31
2:1 Kommunens fastighetsdrift ska bli mer energieffektiv	Energiförbrukning i kommunens byggnader, kWh/m ²	129	125	127	83
2:2 Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka	Andel (%) miljömärkta livsmedel i kr	39	42	44	42

3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2014	Boksl 2015	Mål 2016	Utfall 2016- 06-30
3:1 Lyfta fram och marknadsföra marknaden och torget i Herrljunga	Antal marknadsstånd på marknaden och på torget i Herrljunga	740	562	660	179
3:2 Förvaltningens anställda ska vara goda ambassadörer för förvaltningen och kommunen	Medelbetyg bemötande i enkäter	-	-	9	-

4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2014	Boksl 2015	Mål 2016	Utfall 2016- 08-31
4:1 Köp av industrimark ska underlättas	Antal sålda tomter för industriändamål	0	0	1	0

5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2014	Boksl 2015	Mål 2016	Utfall 2016- 08-31
5:1 Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2% av kommunens intäkter, skatter och generella bidrag	Avvikelse från driftbudget	34,1 %	3%	0%	0,3%*
5:2 Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.	Centralt mått	-	-	-	-
5:3 För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70%	Centralt mått	-	-	-	-

*Hänsyn ej tagen till komponentavskrivningarna

Herrljunga kommun i egenskap av att vara arbetsgivare.

6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2014	Boksl 2015	Mål 2016	Utfall 2016- 08-31
6:1 Antalet sjukfrånvarodagar ska minska.	Minskat antal sjukfrånvarodagar.	2629	1572	1850	
6:3 Antalet medarbetare med önskad sysselsättningsgrad ska öka.	Andel medarbetare som är nöjda med sin sysselsättningsgrad.		69	70	

Budget för Tekniska nämnden 2017, del 1

Sammanfattning

Budget för tekniska nämnden är uppdelad i två delar. Den första delen ska slutligen beslutas av kommunfullmäktige och innehåller nämnden prioriterade mål med tillhörande målindikatorer utifrån de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen. I den andra delen kan nämnden besluta om fler mål, indikatorer eller andra uppdrag.

Beslutsunderlag

Budget för tekniska nämnden 2017, del 1

Förslag till beslut

Budget för tekniska nämnden 2017 antas och skickas till kommunfullmäktige för fastställande.

Alfred Dubow
Teknisk chef

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Ärende 3

DIARIENUMMER: TK-2016-207

FASTSTÄLLD/: 2016-10-06

VERSION: 1

SENAST REVIDERAD: 2016-09-28

GILTIG TILL: 2016-12-31

DOKUMENTANSVAR: Teknisk chef

Budget 2017-2019

Tekniska nämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Ansvar och uppdrag.....	2
Organisationsskiss	3
Verksamhetsbeskrivning	3
Vad händer i verksamheten under 2017?	5
Mål.....	7
Inriktningsmål och prioriterade mål	7
*"Ej frånvaro är 46,39%, dvs nästan hälften av personalen har inte haft någon frånvaro.....	9
Ekonomi	10
Investeringar	11

Ansvar och uppdrag

Tekniska nämnden är väghållare för kommunens gatunät samt ansvarar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, broar, fastigheter, allmänna platser, gatubelysning och parkmark. Ansvaret innefattar även kommunal parkeringsövervakning och förändring i lokala trafikföreskrifter samt flaggning och dekorerings av allmänna platser.

Tekniska nämnden ansvarar för bidrag till enskilda vägar och vägsamfälligheter samt kommunens trafik- och trafiksäkerhetsarbete.

Nämnden ansvarar för projektering, upphandling och genomförande av fastigheter och anläggningar i samband med beslutade investeringar.

Nämnden tillhandahåller måltider till kommunens förvaltningar samt tillhandahåller vaktmästeri, lokalvård, fordons- och tvättservice.

Nämnden ansvarar för kommunens verksamhetslokaler, inklusive drift och underhåll, samt hyr externa lokaler åt andra förvaltningar.

Nämnden handlägger ärenden angående statligt och kommunalt bostadsstöd.

Nämnden handlägger ärenden angående försäljning av tomter för bostadsändamål och ansvarar för den kommunala tomtkön.

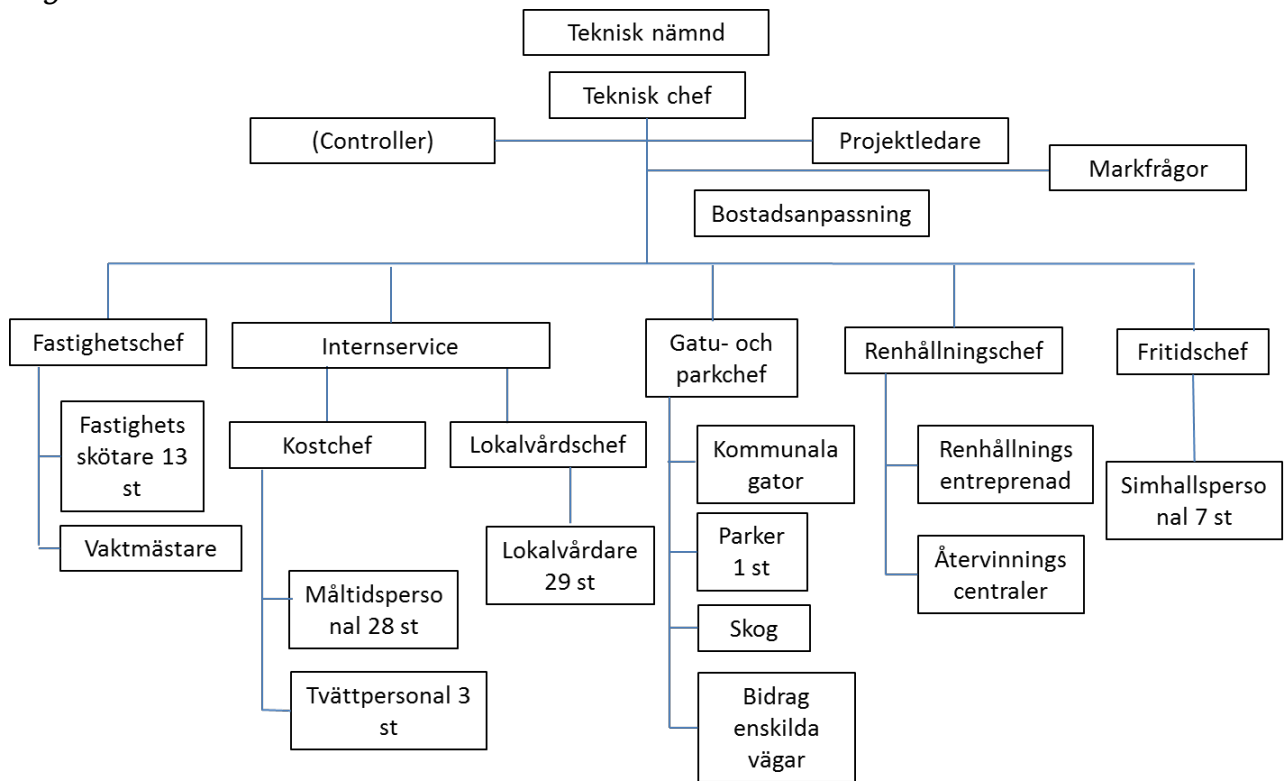
Nämnden handlägger ärenden angående marknadsverksamheten och torghandeln i Herrljunga.

Nämnden handlägger och genomför mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen.

Nämnden ska verka för att utveckla renhållningskollektivet och ansvarar för renhållning, avfallshantering, återvinning och behandling av hushållsavfall.

Nämnden ansvarar för kommunens fritidsverksamhet och handlägger ärenden gällande kommunalt bidrag till föreningar.

Organisationsskiss

Verksamhetsbeskrivning

Nämnd och förvaltningsledning

Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, markförsörjning, skog, bostadsanpassning och fastighetsreglering ingår. Även strategiskt ansvar för fritids- och föreningsfrågor.

Fastighet

Fastighetsenheten förvaltar i dagsläget ca 68 000 m² BTA lokalyta. Enheten ansvarar för underhåll, drift och skötsel av fastighetsbeståndet samt bistår verksamheterna med vaktmästeritjänster. Vidare ansvarar enheten även för skalskydd, lås och larm samt byggnadstekniskt brandskydd.

Gata och park

Enheten för gata och park innehåller väghållning av kommunala gator och allmänna platser, gatubelysning, trafiksäkerhet, trafikföreskrifter, handläggning av och bidrag till enskilda vägar. Detta inkluderar såväl drift och underhåll som investeringar samt koordinering med regionala och nationella infrastruktur- och trafikrelaterade program. Även förvaltning av park- och grönytor samt upprätthållande av skogsbruksplan med tillhörande skogsbruk ingår.

Internservice

Kommunens internservice syftar till att stödja andra förvaltningar och möjliggöra för dem att fokusera på sitt huvudsakliga uppdrag. Arbetet ska genomföras med stort kundfokus. Centraliserad internservice säkerställer en enhetlig service för kommunens samtliga användare samt effektiv resursanvändning för kommunen som helhet.

Lokalvård

Genom att använda rätt städmetoder, material och övrig utrustning skapas en effektiv lokalvård i kommunens samtliga förvaltningar. Lokalvården utförs på uppdrag av respektive förvaltning.

Måltider

Måltidsservice ska leverera kostnadseffektiv service av hög kvalitet till beställande förvaltningar och dess gäster i form av måltider. Måltiderna uppfyller livsmedelsverkets rekommendationer för respektive målgrupp inom förskola, skola, vård- och omsorg.

Verksamheten ska tillsammans med köpande förvaltningar verka för att höja måltidskvaliteten utifrån kundens och gästens önskemål. I uppdraget ingår även att följa och implementera det kostpolitiska programmet. Då Måltidsservice står för kommunens livsmedelsinköp ska enheten verka för att öka andelen ekologiska och närproducerade livsmedel.

Tvätt

I kommunens tvätteri tvättas all tvätt som kommunen genererar så som lakan, handdukar och arbetskläder. Även kläder från de som bor på särskilt boende tvättas.

Fritid

Nämnden handlägger bidrag till föreningar och har ett strategiskt ansvar för utveckling av fritidsverksamheten i kommunen samt kontakten med föreningar.

Sim och idrottshallen bedriver aktiviteter för alla kommunens innevånare, har öppet 7 dagar i veckan under september-april och under maj-augusti med begränsat öppethållande. Det bedrivs simundervisning för alla elever i kommunen från förkoleklass till år 6. Det bedrivs simskola, babysimkurser och vattengympa. Simhallen hyrs ut till sim- föreningar, konstsim och privatpersoner samt till lägerverksamhet. I huset finns även ett gym med gruppträning ”Sportlife” som drivs av simhallen.

Idrottshallen och Mörlandahallen hyrs ut på dagtid till skolan och på kvällstid och helger hyrs den ut till föreningar, evenemang med mycket publik och privatpersoner samt till lägerverksamhet

Renhållning

Renhållningsavdelningen ansvarar för ett miljörättigt omhändertagande av hushållsavfall. Kommunens renhållningsverksamhet är avgiftsfinansierad. Renhållningsavdelningen ansvarar för kommunens två bemannade återvinningscentraler (ÅVC) som tar emot grovsopor och farligt avfall. Tumbergs avfallsanläggning drivs och ägs gemensamt med Vårgårda kommun. På anläggningen finns en avslutad deponidel som ska sluttäckas innan 2025.

Vad händer i verksamheten under 2017?

Nämnd och förvaltningsledning

Exploateringen av Södra Horsby etapp 1 färdigställs i slutet av 2016. Under 2017 kommer försäljningen av tomter förhoppningsvis ta fart och området kommer bebyggas. Samtidigt behöver arbetet med att planera för kommunens nästa större bostadsområde komma igång på allvar.

Fastighet

Under 2017 fortsätter arbetet med implementeringen av nytt fastighetssystem. Samarbetet med räddningstjänst ska förtydligas och övertagandet av larm kommer fortskrida. EPC projektet fortsätter i syfte att minska energianvändningen. Nybyggnationen av Molla skola/förskola fortsätter likaså projekteringen av Horsby skola/förskola.

Lokalresursplanen ska revideras i början på 2017. Grunden för planen är kommunens prognos för befolkningsutveckling i olika åldergrupper och lokalresursplanen ligger till grund för kommunens kommande investeringsplanering.

Gata och park

GATA

Liksom tidigare behöver kommunen fortsatt satsa på att gradvis förbättra underhållet av kommunens gatunät. Detta innebär att parallellt sköta både förebyggande underhåll och avhjälpande underhåll. Gatuunderhållet kommer tydliggöras till följd av den underhållsutredning som genomförs under 2016.

TRAFIK

Inom trafikområdet finns flera utvecklingsområden som behöver fokuseras på under 2017. Arbetet med att uppdatera lokal trafikföreskrifter (LTF), byta ut slitna skyltar för gatunamn och vägvisning samt utvärdering av så kallade ITS (intelligenta trafiksystem) åtgärder, så som hastighetspåminnare och ljusvarning vid övergångsställe, är några exempel.

PARK & NATUR

Arbetet med att sköta kommunens parker och naturmark på ett kostnadseffektivt och estetiskt tilltalande sätt fortsätter. Samtidigt har ett behov av områden för de lite äldre barnen identifierats och under året kommer det behov behöva tydliggöras.

En ny lekplats vid Mörlanda planeras att uppföras under 2017.

Internservice

Lokalvård

Nya interna kundavtal börjar gälla från jan 2017, med syftet att förtydliga innehållet av vad som ingår i lokalvårdstjänsten. Nytt avtal på städmaskiner kommer att börja gälla våren 2017. Nuvarande leverantör har varit enda leverantör under lång tid, vilket har lett till en renodlad maskinpark. Detta har varit effektivt för lokalvården. En ny upphandling kan få stor påverkan på verksamheten beroende på vem som vinner upphandlingen.

Arbetet med att byta ut tvättmaskiner fortskrider, i samband med det installeras även doseringsutrustning för att effektivisera tvätten av microdukur och moppar. Fler städytor tillkommer genom ombyggnationer i Molla och på Horsbyskolan och i samband med det kommer det att bli förändringar i ett antal städområden. Det kommer uppkomma ett behov av nyrekrytering framöver beroende på ökade städområden samt pensionsavgångar.

Måltider

Det pågår en fortsatt översyn av utrustningen i köken för att kunna producera måltider på ett hållbart och ekonomiskt sätt.

I Hudene sker en utökning av verksamheten med en ny förskoleavdelning, här ligger man nu på gränsen till vad som klarar av att produceras på befintlig yta och utrustning så en översyn sker i nuläget.

Arbetet med att hitta och knyta till oss mindre och lokala leverantörer av livsmedel fortsätter under året och det är i nuläget påskrivet avtal med 6 lokala producenter och det är fler på gång.

Projektet med Horsby inklusive det nya köket och matsalen fortsätter enligt plan, samtidigt som det nya köket i Molla fortsätter enligt plan och beräknas tas i bruk hösten 2017.

Tvätt

Tvätten kommer under 2017 jobba för ökad effektivitet genom att söka nya utmaningar och kunder inom området .

Fritid

Olika sätt att förbättra tillgängligheten samt dialogen med medborgarna kommer att ses över under 2017. De befintliga tekniska systemen kommer gås igenom för att identifiera förbättringspotential. Det kommer även genomföras en översyn av riktlinjer för taxor och prissättning.

Till kommunens friluftsområde, Orraholmen, planeras för en ny vägdragning. Förhoppningen är att arbetet kan färdigställas under 2017.

Renhållning

Entreprenaden gällande insamling av kärll- och säckavfall startade den 1 oktober 2016. Största förändringen i den nya entreprenaden är att kommunen erbjuder abonnemang där utsorterat matavfall samlas in för produktion av biogas. De abonnenter som valt abonnemang matavfall skall senast den 31 mars 2017 erhållit sina nya kärll för utsorterat matavfall.

Sluttäckningen av etapp 1 på Tumbergs nedlagda deponi kommer projekteras vintern 2016/2017 för att påbörjas under 2017.

Mål

Inriktningsmål och prioriterade mål

1. Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
1:1Försäljningen av tomter för bostadsändamål ska öka	Antal sålda tomter	10	20	10	5	10
1:2Så många som möjligt i kommunen ska ha ett aktivt fritidsliv	Antal aktivitetsbidrag (deltagartillfällen)	-	48400	48800	49200	49600

2. Herrljunga kommun är en långsiktigt hållbar kommun!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
2:1Kommunens fastighetsdrift ska bli mer energieffektiv	Energiförbrukning i kommunens byggnader, kWh/m ²	125	127	125	124	122
2:2Andelen hållbara livsmedelsinköp ska öka	Andel (%) miljömärkta livsmedel i kr	42	44	45	47	48

3. Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
3:1 Lyfta fram och marknadsföra marknaden och torgen i Herrljunga	Antal marknadsstånd på marknaden och på torgen i Herrljunga	562	660	670	680	690
3:2 Förvaltningens anställda ska vara goda ambassadörer för förvaltningen och kommunen	Medelbetyg bemötande i enkäter (10-gradig skala)	8	9	9	9	9
3:3 Förbättra integrationen av nyanlända med positiva effekter på samhällsutveckling genom medverkan och delaktighet av anställda och medborgare	Nytt mål					

4. Herrljunga kommun har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
4:1 Köp av industrimark ska underlättas	Antal sålda tomter för industriändamål	0	1	1	1	1
4:2 Industrimark ska marknadsföras	Antal marknadsföringsinsatser					

5. Herrljunga kommun har en välskött kommunal ekonomi!

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
5:1 Det årliga resultatet ska under en rullande treårsperiod uppgå till 2% av kommunens intäkter, skatter och generella bidrag	Avvikelse från driftbudget	3%	0%	0%	0%	0%
5:2 Investeringarna ska över en rullande femårsperiod finansieras med avskrivningsmedel samt årens resultat.	Centralt mått	-	-	-	-	
5:3 För att undvika urholkning av det egna kapitalet ska soliditeten inte understiga 70%	Centralt mått	-	-	-	-	

Herrljunga kommun i egenskap av att vara arbetsgivare.

6. Herrljunga kommun arbetar i enlighet med det av kommunfullmäktige fastställda personalpolitiska programmet.

Prioriterat mål	Målindikator	Boksl 2015	Mål 2016	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
6:1 Antalet sjukfrånvarodagar ska minska	Antal sjukfrånvarodagar	1572*	1850	1800	1750	1700
6:2 Andel heltider ska öka.	Andel heltider	-	65	67	69	71

*Ej frånvaro är 46,39%, dvs nästan hälften av personalen har inte haft någon frånvaro.

Ekonomi

Skattefinansierad verksamhet

DRIFT	Bokslut	Bokslut	Budget	Prognos	Budget
Belopp netto (tkr)	2014	2015	2016	2016	2017
Nämnd	-376	-299	-270	-270	-263
Gemensamt	2 914	-1 398	-1 309	-329	-1 273
Fastighet	-1 424	2 467	-426	1 002	-414
Gata & Park	-10 630	-9 631	-10 092	-11 815	-9 813
Internservice	686	372	0	210	0
Fritidsverksamhet	-6 616	-7 085	-6 993	-7 343	-6 800
Summa	-15 446	-15 574	-19 090	-18 545	-18 563
Kommunbidrag	19 961	18 870	19 090	19 090	18 563
Resultat	4 515	3 296	0	545	0

Kommentar till fördelning av kommunbidrag

Kommunbidraget är fördelat enligt 2016 års fördelning. Notera att i budgeten för 2016 ligger lönervideringen för 2016 samt kapitalkostnadspotten för 2016 utförd. Anledningen till att budgeten för 2017 inte ser ut att räknas upp särskilt mycket beror på att komponentavskrivningarna på 2 400 tkr nu ligger inlyft i budgeten, därför vägs lönervideringar, KPI och kapitalkostnadspotter upp av detta belopp.

Taxefinansierad verksamhet, Renhållning

DRIFT	Bokslut	Bokslut	Budget	Budget
Belopp netto (tkr)	2014	2015	2016	2017
Renhållningsverksamhet	-288	135	-300	-300
Summa	-288	135	-300	-300
Nettokostnad	-288	135	-300	-300
Kommunbidrag	0	0	0	0
Resultat	-288	135	-300	-300

Renhållningen budgeteras för att nollställa det positiva egna kapitalet.

Ärende 3

Investeringar

	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Budget	Budget
Belopp netto (tkr)	2015	2016	2016	2017	2018	2019
Tekniska skattefinansierat						
5200 Markköp	54	700	700			
5202 Konstgräsplan Annelund	2					
5305 Eriksbergs förskola	1 286					
5572 Maskiner fastighetsskötsel	100	200	200	200	200	200
5502 Kvarteret Linden		250	250			
5511 Upprustning Östra Parkgatan	544					
5515 Verksamhetsanpassningar	578	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
5516 EPC B	102					
5525 Förstudie Altorp	145					
Säkerhetshöjande åtgärder				1 000	700	1 000
5540 Hagen 2	522					
5542 Tak Hagen	40	6 440	3 500			
5541 Hagen etapp 3	5 669	1 831	3 593			
Hagen etapp 4		7 510	0			
Horsby skola/fsk	94	35 200	1 000			
5560 Molla skola	63	19 939	6 593			
5500 IT-stöd underhållssystem						
5547 Städ- och Tvättmaskiner	109	250	250	250	250	250
5520 Byte maskiner i kök enligt utbytesplan	202	300	300			
5528 Soprum fastigheter		200	200			
5508 Mindre gatanläggningar	1 225	1 000	1 000	2 000	1 000	1 000
5509 Reinvestering gata /asfaltering	509	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
5548 Upprustning Stadsparken	174					
5555 Modulupp. Ensk. Barn	1 730					
5574 Upprustning lekplatser	63	200	200	200	200	200
Upprustning av torget						800
GC-väg 181/183 söderut		500	500			
Lekplats Mörlanda				250		
5551 Reinvesteringar fastigheter	2 634			6 400	7 300	5 800
5559 Omklädningsrum/bastu simhall	3 712					
UPS batteribackup				165		
Solceller Hagens äldreboende				2 000		
EPC projekt				8 900		
Ombyggnad Eggvena skola kök		1 000	1 000			
5575 Södra Horsby Etapp 1	581	6 019	6 019			
5582 Skalskydd	1 262					
5583 Nybyggnation GC-vägar	105					
5594 Ombyggnad ÅVC	536					
Ventilation sporthallen, Svea 8		250	250			
Dusch och omkl.rum sporth Svea 8		500	500			
Redskap Mörlandahallen				50		
Idrottshall				50		
Inventarier, redskap till Idrottshallen		50	50	50		
Kyldisk reception/café simhallen				50		
Redskap simhallen		800	800		50	
Summa skattefinansierat	22 041	85 139	28 905	23 565	11 700	11 250

Belopp netto (tkr)	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Taxefinansierat Renhållningskoll.						
5503 Omlastningsstation Tumberg		1 000	1 000			
Summa Taxefinansierat		1 000	1 000	0	0	0

Investeringsbeskrivning investeringar 2017

Projekt maskiner fastighetsskötsel

200 tkr, beräknad avskrivningstid 10 år, beräknad årlig kapitalkostnad 25 tkr.

Ny- och reinvestering i maskiner ämnade för fastighetsskötsel.

Projekt verksamhetsanpassningar

1 000 tkr, beräknad avskrivningstid 20 år, beräknad årlig kapitalkostnad 75 tkr

Mindre verksamhetsanpassningar som uppkommer under året. Utan investeringsbudget behöver investeringsmedel beslutas om separat för varje tillfälle med längre handläggningstid som följd.

Projekt maskiner lokalvård

250 tkr, beräknad avskrivningstid 5 år, beräknad årlig kapitalkostnad 56 tkr

Utbyte av maskiner enligt utbytesplan.

Projekt solceller Hagens

2 000 tkr, beräknad avskrivningstid 20 år, beräknad årlig kapitalkostnad 103 tkr, beräknad påverkan på driftskostnad -139 tkr

Energibesparing i kommunens fastigheter, solceller på Hagens tak.

Projekt EPC, del 2

8900 tkr, beräknad avskrivningstid 15 år, beräknad årlig kapitalkostnad 610 tkr, beräknad påverkan på driftskostnad -610 tkr.

Energibesparing i kommunens fastigheter, leverantören kontrakteras till en viss energibesparing.

Projekt säkerhetshöjande åtgärder

1000 tkr, beräknad avskrivningstid 20 år, beräknad årlig kapitalkostnad 51 tkr

Fortsatt investering i larm och passagesystem i kommunens fastigheter.

Projekt UPS, batteribackup

165 tkr, beräknad avskrivningstid 25 år, beräknad årlig kapitalkostnad 7 tkr

Utbyte av UPS, som skyddar kommunens datanät mot strömbortfall och strömspikar.

Projekt reinvesteringar fastighet

6400 tkr, beräknad avskrivningstid 20 år i snitt, beräknad årlig kapitalkostnad ca 328 tkr

Reinvesteringar i kommunens fastigheter utifrån underhållsplan.

Projekt Asfaltering

1 000 tkr, beräknad avskrivningstid 20 år, beräknad årlig kapitalkostnad 75tkr

Löpande årlig asfaltering.

Projekt mindre gatuanläggningar

1 000 tkr, beräknad avskrivningstid 33 år, beräknad årlig kapitalkostnad 55 tkr

Mindre anläggningar som ännu ej är detaljplanerade. Utan investeringsbudget behöver investeringsmedel beslutas om separat för varje tillfälle med längre handläggningstid som följd. Inkluderar ny väg till Orraholmens friluftsområde.

Projekt upprustning lekplatser

200 tkr, beräknad avskrivning 10 år, beräknad årlig kapitalkostnad 25 tkr

Upprustning av kommunens lekplatser.

Projekt redskap och utrustning till idrottshallar

150 tkr, beräknad avskrivningstid 10 år, beräknad årlig kapitalkostnad 16 tkr

Redskap och utrustning till idrottshallar och simhallen.

Förändring av verksamhetsområde för vatten och avlopp

Sammanfattning

Förändringar av verksamhetsområdet för vatten och avlopp (VA) krävs till följd av utbyggnad av den allmänna VA-verksamheten. Nu föreslås en komplettering av verksamhetsområdet för vatten och avlopp. Förändringar av detta verksamhetsområde skall enligt VA-lagen fastställas av kommunfullmäktige.

De nu föreslagna förändringarna av verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten avser följande områden:

- Nybyggnadsområdet Södra Horsby Etapp 1
- Området Furustigen i Herrljunga tätort där ett fåtal fastigheter tidigare erhållit VA-anslutning men ej tagits med i verksamhetsområdet för VA.
- Fastigheterna Skatan 3 och Herrljunga 7:5 som ligger i Herrljunga tätort har tidigare erhållit VA-anslutning men ej tagits med i verksamhetsområdet för VA.

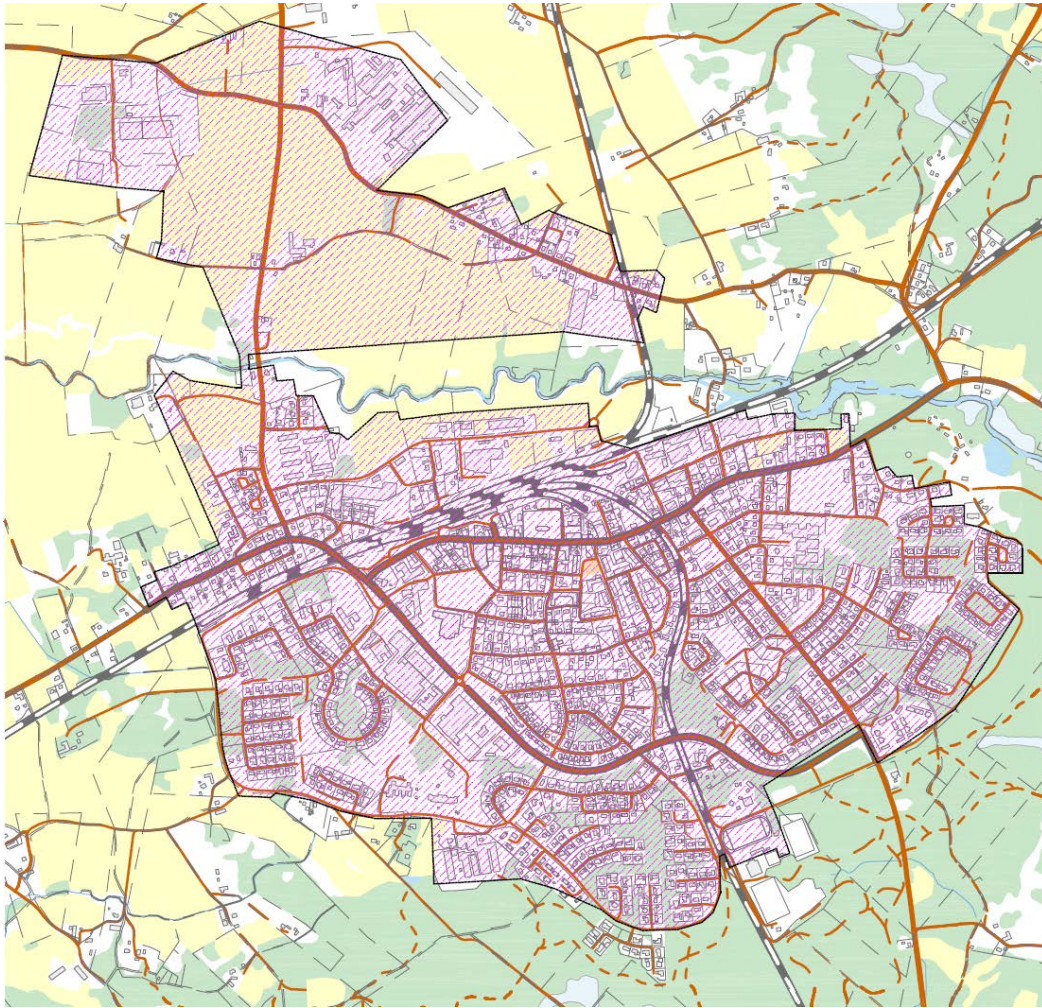
Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse inklusive kartunderlag

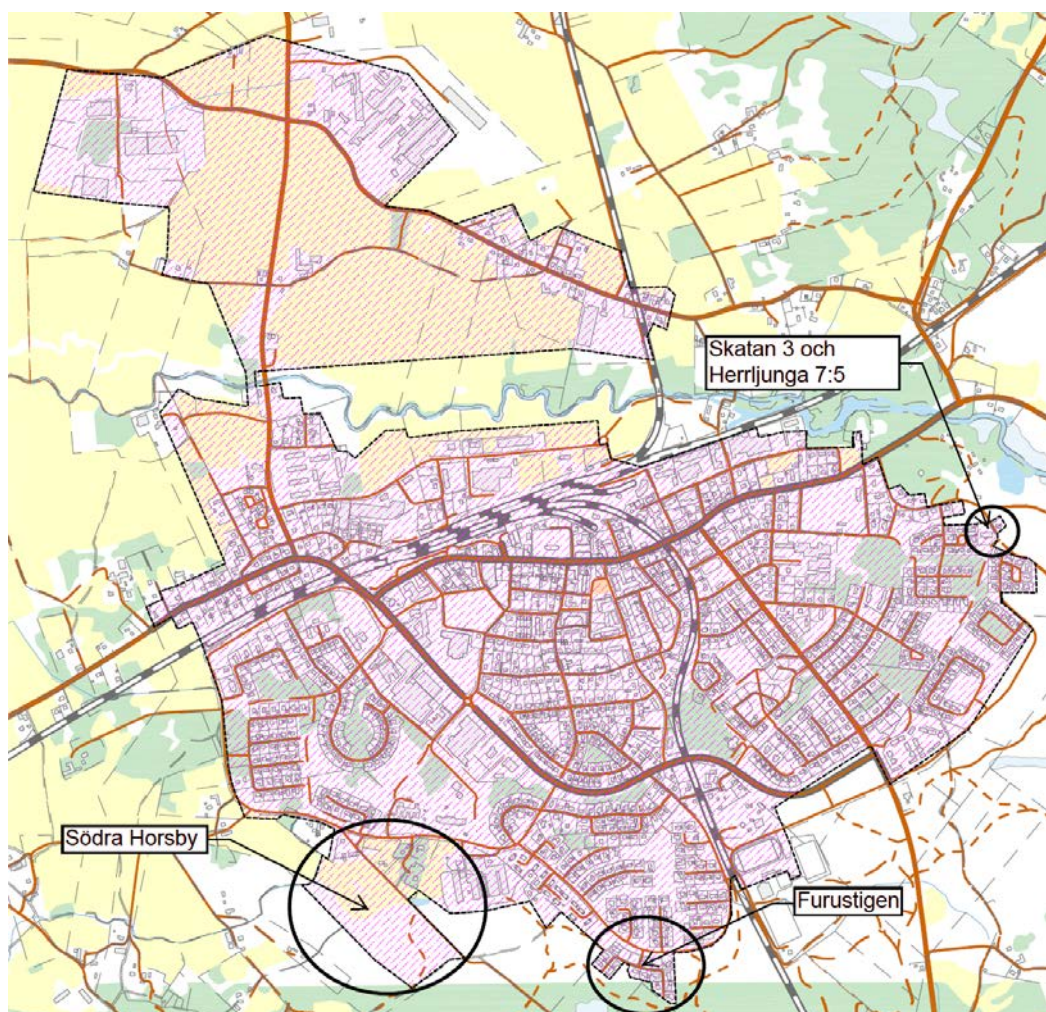
Förslag till beslut

Verksamhetsområdet för vatten och avlopp utvidgas enligt kartsnitt.

Alfred Dubow
Teknisk chef

Gällande VA-område, etablerat 1982-10-07

Förslag till nytt verksamhetsområde VA

Plan för internkontroll 2017

Sammanfattning

Intern kontroll syftar till att kontrollera de risker som finns inom nämndens ansvarsområde och på så sätt undvika misstag och samtidigt utveckla verksamheten.

Tekniska nämnden ska senast i oktober fastställa internkontrollplan för det kommande året. De föreslagna kontrollmomenten är valda utifrån risk- och väsentlighetsbedömning.

Tekniska nämnden kan komplettera internkontrollplanen med risker som behöver fokuseras på av politiska skäl, snarare än den väsentlighetsbedömning som förvaltningen gör.

Förutom förvaltningens förslag vill presidiet kontrollera risken att politiska beslut inte efterlevs.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse

Intern kontrollplan 2017

Förslag till beslut

Intern kontrollplan 2017 godkänns.

Börje Aronsson

Ordf tekniska nämnden

Osborn Eklundh

V ordf tekniska nämnden

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Herrljunga kommun

Intern kontrollplan 2017

Teknisk nämnd

Teknisk nämnd

Risk i rutin/process/system Rutinorienterade moment	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets- bedömning¹ RxV=RV			Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman
Fel kost till personer i behov av specialkost	Stickprov av egenkontroll	2	4	8	Kostchef
Obehöriga kommer åt och skadas av kemikalier	Stickprov av skyddsrondsprotokoll	2	3	6	Teknisk chef
Avsaknad av giltiga ritningar leder till att ledningar eller rör kapas och personer och egendom skadas	Stickprov om förändringar överförts till ritning	2	3	6	Teknisk chef
Bristfällig gatukonstruktion och underhåll leder till skador som medför skadestånd	Stickprov av protokoll uppföljningsmöten	3	2	6	Teknisk chef
Område för transporter är ej separerat från skola/förskola, vilket leder till olyckor	Kontroll av projektering	2	4	8	Teknisk chef
Bristfällig badvattenkvalitet	Stickprov av egenkontroll	2	4	8	Fritidschef
Risk att politiska beslut inte efterlevs	Uppföljning till nämnd	2	2	4	Teknisk chef
Risk i uppföljning/process/system Resultatorienterade moment	Kontrollmoment	Risk- och väsentlighets- bedömning² RxV=RV			Ansvar för kontroll och rapportering Politiker/Tjänsteman

Se skala för risk och väsentlighetsbedömning

Herrljunga kommun

Intern kontrollplan 2017

Risk = R-värde

Sannolikhetsnivåer för fel:

Osannolik;	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå.	Värde: (0)
Mindre sannolik;	Risken är mycket liten att fel ska uppstå.	Värde: (1)
Möjlig;	Det finns risk för att fel ska uppstå.	Värde: (2)
Sannolik;	Det är mycket troligt att fel kan uppstå.	Värde: (3)
Mycket sannolik;	Det är mycket troligt att fel ska uppstå.	Värde: (4)

Väsentlighet = V-värde

Påverkan på verksamheten/kostnaden om fel uppstår:

Försumbar;	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen.	Värde: (0)
Lindrig;	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen.	Värde: (1)
Kännbar;	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen.	Värde: (2)
Allvarlig;	Är så stor så att fel helt enkelt inte bör inträffa.	Värde: (3)
Mycket allvarlig;	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa.	Värde: (4)

Risk och Väsentlighetsbedömning ($R \times V = RV$)

Multiplicera R-värde med V-värde = Risk- och Väsentlighetsvärde

Sammanträdesplan 2017

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har den 6 september 2016 beslutat om en gemensam sammanträdesplan för kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder och uppmanat samtliga instanser att fastställa planen inför nästa år.

Syftet för en gemensam sammanträdesplan är att förvaltning och politik på ett överskådligt sätt kan planera verksamheten utifrån de kommunala beslutsprocesserna. Ett optimerat ärendeflöde i organisationen leder till effektivisering av processerna och sparar tid. I sammanträdesplanen visas budgetprocessen och internkontrollprocessen tillsammans med mötesdatum för central samverkansgrupp, kommunledningsgrupp med flera. Sammanträdesplanen i sin helhet finns att läsa på kommunens hemsida.

Tekniska nämnden har nu att fastställa planen och besluta mötesdatum för 2017. Kommunfullmäktige föreslår följande datum för tekniska nämndens sammanträden under 2017:

Presidieberedning	Nämndsammanträde
<u>Fredagar, kl.09.00</u>	<u>Torsdagar, kl.13</u>

den 20 jan 2017	den 2 feb 2017
den 17 feb 2017	den 2 mars 2017
den 17 mars 2017	den 30 mars 2017
den 21 april 2017	den 4 maj 2017
den 26 maj 2017	den 8 juni 2017

den 18 aug 2017	den 31 aug 2017
den 22 sep 2017	den 5 okt 2017
den 20 okt 2017	den 2 nov 2017
den 17 nov 2017	den 30 nov 2017

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2016-09-26
Sammanträdesplan 2017
Beslut KF § 95, 2016-09-06

Förslag till beslut

Sammanträdesplanen 2017 fastställs och följande sammanträdesdatum beslutas för tekniska nämnden:

Presidieberedning

Fredagar, kl.09.00

Nämndsammanträde

Torsdagar, kl.13

den 20 jan 2017
den 17 feb 2017
den 17 mars 2017
den 21 april 2017
den 26 maj 2017

den 2 feb 2017
den 2 mars 2017
den 30 mars 2017
den 4 maj 2017
den 8 juni 2017

den 18 aug 2017
den 22 sep 2017
den 20 okt 2017
den 17 nov 2017

den 31 aug 2017
den 5 okt 2017
den 2 nov 2017
den 30 nov 2017

Johanna Laine
Nämndsekreterare

KF § 95
KS § 129

DNR KS 188/2016 910

Antagande av sammanträdesplan 2017

Sammanfattning

För en effektiv ärendeprocess har förslag på sammanträdesplan för 2017 tagits fram. En gemensam sammanträdesplan för kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder gör att förvaltning och politik på ett överskådligt sätt kan planera verksamheten och de kommunala beslutsprocesserna och därmed ett optimerat ärendeflöde i organisationen.

I sammanträdesplanen visas budgetprocessen och internkontrollprocessen tillsammans med mötesdatum för central samverkansgrupp, kommunledningsgrupp med flera.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2016-05-26

Sammanträdesplan 2017 (bilaga 1 KS § 129/2016-08-15)

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

Förslag till kommunstyrelsen:

- Kommunstyrelsens sammanträden och sammanträdesplanen/styrplanen för 2017 fastställs enligt bilaga.

Förslag till kommunfullmäktige och nämnder:

- Nämnderna uppmanas att fastställa sammanträdestiderna/styrplanen för 2017 enligt bilaga.
- Kommunfullmäktige föreslås anta sammanträdesplanen/styrplanen 2017 samt budget- och årsredovisningsprocessen i dess helhet enligt bilaga.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsens sammanträden och sammanträdesplanen/styrplanen för 2017 fastställs enligt bilaga.
2. Kommunstyrelsens föreslår kommunfullmäktige uppmana nämnderna att fastställa sammanträdestiderna/styrplanen för 2017 enligt bilaga.
3. Kommunfullmäktige föreslås anta sammanträdesplanen/styrplanen 2017 samt budget- och årsredovisningsprocessen i dess helhet enligt bilaga.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning KF § 95

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Kommunfullmäktige uppmanar nämnderna att fastställa sammanträdestiderna/styrplanen för 2017 enligt bilaga.
2. Kommunfullmäktige antar sammanträdesplanen/styrplanen 2017 samt budget- och årsredovisningsprocessen i dess helhet enligt bilaga.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Ärende 6

21-jul-17																				
24-jul-17																				
25-jul-17																				
26-jul-17																				
27-jul-17										Sista inlämningsdag/Brädslande ärenden										
28-jul-17																				
31-jul-17		Presidie																		
01-aug-17																				
02-aug-17										Kallebe/brädslande ärenden										
03-aug-17																				
04-aug-17																				
07-aug-17		Sista inlämningsdag 08:00	KSAU																	
08-aug-17										Sammanträde/Brädslande ärenden										
09-aug-17									Sista inlämningsdag											
10-aug-17																				
11-aug-17									Presidie/Sista inlämningsdag											
14-aug-17		Kallebe																		
15-aug-17									Presidie											
16-aug-17																				
17-aug-17										Sista inlämningsdag										
18-aug-17																				CSG
21-aug-17		Deltidsboksut per period till ekonom																		
22-aug-17		Sammanträde								Kallebe										
23-aug-17																				
24-aug-17									Beredning 14-16											
25-aug-17																				
28-aug-17		Presidie							Kungörens kår 12:00	Sammanträde										
29-aug-17																				
30-aug-17										Sammanträde										
31-aug-17																				
01-sep-17																				
04-sep-17		Presidie Ågardslag bolag																		
05-sep-17																				
06-sep-17																				Gemensam KLG 1330-1700
07-sep-17																				
08-sep-17																				
11-sep-17		Sista inlämningsdag 08:00	KSAU																	
12-sep-17																				
13-sep-17										Sammanträde										
14-sep-17																				
15-sep-17																				
18-sep-17		Kallebe																		
19-sep-17																				
20-sep-17										Justering										
21-sep-17										Presidie										
22-sep-17																				
25-sep-17																				
26-sep-17		Verksamhetsplanering/Budget beaktad av respektive nämnd för redovisning i KS/KF över.																		
27-sep-17																				
28-sep-17																				
29-sep-17																				
02-okt-17		Presidie								Kungörens kår 12:00	Sammanträde									
03-okt-17																				
04-okt-17																				
05-okt-17																				
06-okt-17																				
09-okt-17		Sista inlämningsdag 08:00	KSAU																	
10-okt-17										Kallebe										
11-okt-17																				
12-okt-17																				
13-okt-17										Sista inlämningsdag										
16-okt-17		Kallebe																		
17-okt-17																				
18-okt-17																				
19-okt-17																				
20-okt-17																				
23-okt-17		Budget, internkontroll FN-dagen																		
24-okt-17																				
25-okt-17																				
26-okt-17																				
27-okt-17																				
30-okt-17																				
31-okt-17		Presidie								Kungörens kår 12:00	Kallebe									
01-nov-17																				
02-nov-17																				

BN fastställer plan för internkontroll
SN fastställer plan för internkontroll
BMN fastställer plan för internkontroll
TN fastställer plan för internkontroll

KS fastställer plan för internkontroll

Remissvar lokala ordningsföreskrifter

Sammanfattning

Herrljunga kommuns nu gällande lokala ordningsföreskrifter behöver uppdateras. Förslaget till nya lokala ordningsföreskrifter har satts samman av tjänstepersoner från kommunstyrelsens förvaltning i samråd med sakkunniga tjänstepersoner. Arbetet har utgått ifrån SKL:s cirkulär gällande lokala ordningsföreskrifter, en omvärldsbevakning har gjorts och Herrljunga kommuns lokala förutsättningar har beaktats.

Tekniska nämnden ges tillfälle att lämna remissvar gällande förslaget till nya lokala ordningsföreskrifter.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2016-09-26

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2016-06-16.

Förslag till Lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun.

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun KF § 106/1995-12-12.

Cirkulär (1995:41), lokala ordningsföreskrifter.

Förslag till beslut

Förslaget till nya lokala ordningsföreskrifter tillstyrks.

Alfred Dubow

Teknisk chef

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Remiss Lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Herrljunga kommuns nu gällande lokala ordningsföreskrifter behöver uppdateras. Förslaget till nya lokala ordningsföreskrifter har satts samman av tjänstepersoner från kommunstyrelsens förvaltning i samråd med sakkunniga tjänstepersoner. Arbetet har utgått ifrån SKL:s cirkulär gällande lokala ordningsföreskrifter, en omvärldsbevakning har gjorts och Herrljunga kommuns lokala förutsättningar har beaktats. Förslaget utsänds nu på remiss för fortsatt hantering av ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2016-06-16.

Förslag till Lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun.

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun KF § 106/1995-12-12.

Cirkulär (1995:41), lokala ordningsföreskrifter.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att förvaltningens förslag till Lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun sänds ut på remiss till Herrljunga kommuns politiska partier, Herrljunga kommuns facknämnder, pensionärs- och funktionshinderrådet, trygghet- och trafiksäkerhetsrådet och folkhälsopolitiska rådet.

Anthon Gustavsson
Utredningssekreterare

Daniel Hellström
Nämndsekreterare

Expedieras till:
För kännedom till:

Bakgrund

Nedan följer en sammanfattning hämtad från SKL:s cirkulär gällande lokala ordningsföreskrifter som ger en bakgrund kopplad till dokumentets paragrafer.

Ordningsslagen ger kommuner en möjlighet att utfärda lokala föreskrifter. I 3 kap. ordningsslagen (OL) finns grundläggande bestämmelser om ordning och säkerhet på offentliga platser. Vad som menas med "offentlig plats" anges i 1 kap. 2 § OL. Dessa bestämmelser gäller oavsett vad som föreskrivs i de lokala föreskrifterna. De lokala föreskrifterna skall innehålla ytterligare bestämmelser utöver ordningsslagen om hur den allmänna ordningen skall upprätthållas. Detta betyder att kommunen endast kan meddela föreskrifter som går längre än de allmänna bestämmelserna i ordningsslagen (3 kap. 8 § OL).

Lokala ordningsföreskrifter är subsidiära inte bara till de allmänna ordningsreglerna i ordningsslagen utan också till andra författningar. Det innebär att man inte genom en lokal ordningsföreskrift kan besluta angående frågor som är reglerade i någon annan författning eller som kan regleras med stöd av en sådan. Detta framgår av 3 kap. 12 § OL. Av detta följer t.ex. att renhållningsfrågor, gångbanerenshållning etc. inte skall regleras i de lokala ordningsföreskrifterna, då dessa frågor numera helt regleras i renhållningsslagen och de föreskrifter som kommunen kan utfärda med stöd av den lagen. Andra föreskrifter som inte får förekomma i de lokala ordningsföreskrifterna är förbud mot affischer, banderoller och liknande som inte tar sikte på ordningen, bruk av narkotika på offentlig plats, gatumusik, motorbåtstrafik, vattenskidåkning eller vindsurfing vid badplats, nedskräpning på offentlig plats, klotter på väggar m.m., terrängkörning och föreskrifter om hållande av livräddningsutrustning vid badplatser.

Områden som järnvägsområden, flygplatser, idrottsområden, badplatser m.m. utgör inte enligt detaljplan allmänna platser. Sådana områden har inte generellt förts in under begreppet offentlig plats i OL. En kommun kan därför vid behov föreskriva att vissa områden som är tillgängliga för allmänheten skall jämföras med offentlig plats. Att kommunen jämför vissa områden med offentlig plats innebär emellertid inte att reglerna om krav på tillstånd att få anordna allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar utsträcks till dessa platser.

Polismyndigheten är skyldig att inhämta yttrande från kommunen i tillståndsärenden bara i de fall tillståndsplikt föreligger enligt 3 kap. 1 § OL. Sådant skyldighet föreligger alltså inte när tillstånd behövs på grund av en lokal föreskrift. Enligt 3 kap. 22 § andra stycket OL kan den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot någon lokal ordningsföreskrift dömas till penningböter. Bestämmelser om förelägganden och förverkande finns i 19–21 §§ respektive i 25 § OL.

Lastning av varor m.m.

Föreskriften gäller för tillfälliga störningar, som inte är så allvarliga så att de kan sägas utgöra sanitär olägenhet. Om de utgör sanitär olägenhet skall ingripande istället ske med stöd av hälsoskyddslagen (1982:1080).

Schaktning, grävning m.m.

I ordningsslagen finns en grundläggande bestämmelse om grävning m.m. Enligt 3 kap. 4 § OL skall den som tar upp isränna, gräver, schaktar eller utför liknande arbete vidta de åtgärder som behövs för att förhindra att personer eller egendom kommer till skada. En lokal föreskrift kan behövas när det finns särskilda ordningsproblem. Föreskriften kan mer i detalj reglera sådan verksamhet utifrån hänsyn till allmän ordning. Gatuarbete medför inte att marken används på ett sätt som strider mot det ändamål för vilken platsen har upplåtits och kräver därför inte tillstånd enligt 3 kap. 1 § OL.

Störande buller

Föreskrifter om förbud mot visst buller får förekomma endast i de fall störningarna som föreskriften är avsedd att förebygga direkt riktar sig mot eller skulle drabba trafikanter på offentlig plats. Sådana föreskrifter kan därför inte utfärdas i syfte att i första hand freda de omkringboendes nattro. Föreskriften får inte avse buller som utgör sanitär olägenhet, utan endast buller som stör den allmänna ordningen.

Containrar

Enligt 3 kap. 19 § OL kan polismyndighet utfärda ett föreläggande att ta bort containrar som placerats på en offentlig plats utan nödvändigt tillstånd enligt 1 § eller i strid med villkor som gäller för ett tillstånd. För att en sådan bestämmelse skall bli effektiv krävs det att polisen på ett enkelt sätt kan erhålla uppgifter om containerns ägare. En bestämmelse om märkning av containrar är därför lämpligt att ta in i en lokal föreskrift.

Markiser, flaggor och skyltar

Föreskriften har till syfte att upprätthålla den allmänna ordningen på t.ex. gångbanor.

Affischering

Rätten att sätta upp affischer och dylika anslag på offentlig plats utgör en del av den grundlagsskyddade yttrandefriheten. Därför får lokala ordningsföreskrifter angående affischering, banderoller och liknande enbart ta sikte på ordningen på den offentliga platsen och föreskriften får inte ta hänsyn till meddelandenas innehåll utan behandla alla åsiktsriktningar lika.

Högtalarutsändningar

Högtalarutsändningar som sker från enskilt område, t.ex. en butikslokal, men som vänder sig till trafikanter på offentlig plats, kan regleras i lokal föreskrift. Högljutt radio- eller CD-spelande som utan att vända sig till allmänheten kan avlyssnas från offentlig plats bör däremot inte kunna regleras genom lokal föreskrift. Återkommande störningar av denna typ utgör i allmänhet en sanitär olägenhet.

Penninginsamling

Enligt 1 § 2 st. förordningen med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (SFS 1993:1632), får kommunerna inte meddela föreskrifter som innebär en inskränkning i den enskildes frihet att framföra ett musikaliskt verk eller något annat konstnärligt verk. Detta betyder att det inte får förekomma lokala ordningsföreskrifter om förbud mot gatamusik. Det är inte heller tillåtet att lokala föreskrifter om penninginsamling ges en sådan utformning att man därigenom reglerar gatamusiken. Tillstånd bör inte krävas när musikanten endast ställer fram en instrumentlåda eller lägger fram ett klädesplagg där åhörarna kan lämna penningbidrag.

Förtäring av alkohol

Lokala föreskrifter om förbud mot alkoholförtäring bör inte meddelas annat än för sådana särskilt angivna platser i en kommun där det finns starka skäl för det. Ett sådant förbud bör inte omfatta samtliga offentliga platser utan endast de platser där ett sådant förbud är särskilt motiverat från ordningssynpunkt, t.ex. området kring ett torg eller någon annan offentlig plats som är livligt trafikerad. I princip kan förbudet omfatta alla alkoholhaltiga drycker dvs. även mellanöl och lättöl. Det torde emellertid vara att lägga onödigt tvång på allmänheten att föreskriva förbud mot förtäring av t.ex. lättöl.

Camping

Ett förbud mot camping på vissa offentliga eller därmed jämställda platser kan vara motiverat från ordningssynpunkt. I ordningslagen har inte införts några generella ordningsregler för campingverksamhet.

Hundar

Enligt förarbetena till ordningslagen (prop. 1992/93:210 s. 228) kan lokala föreskrifter om hundar avse kopplingstvång, upplöckningstvång och förbud mot att låta hundar vistas på vissa platser. Enligt lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter skall hundar och katter hållas under sådan tillsyn att de inte orsakar skador eller avsevärda olägenheter. För att förhindra ordningsstörningar kan man därutöver införa lokala föreskrifter om hållande av hundar. Lokala föreskrifter om kopplings- eller upplöckningstvång bör lämpligen gälla både för hundens ägare och vårdare, dvs. även rent tillfälliga vårdare. Föreskrifter att tikar skall hållas kopplade under löptid och om att alla hundar skall ha halsband kan meddelas i lokala föreskrifter.

Enligt tillsynslagen finns möjlighet att ta om hand en hund som springer lös inom områden där det finns vilt, dvs. främst i naturen. Någon lagreglerad möjlighet att omhänderta hundar som springer lösa utan tillsyn inom stadsområden har inte införts i denna lag. Det föreligger inte något hinder mot lokala föreskrifter om omhändertagande av lösa hundar och katter inom stadsområden bör någon sådan föreskrift inte införas. Omhändertagande av lösa hundar och katter torde kunna ske med stöd av hittegodslagen.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

I ordningslagen finns en grundläggande bestämmelse om tillstånd för användning av pyrotekniska varor. Enligt 3 kap. 7 § OL får pyrotekniska varor inte användas utan tillstånd av polismyndighet, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom. Av 3 kap. 9 § OL framgår att kommunen får meddela ytterligare föreskrifter för kommunen som behövs för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor av mer preciserat slag än den allmänna bestämmelsen i 7 §. Det bör observeras att det inte krävs att användningen sker på offentlig plats eller plats som kommunen jämställt med sådan plats. Föreskriften kan t.ex. gälla för vissa särskilt känsliga platser t.ex. vid sjukhus och vårdhem eller på innerorg, dvs. Det räcker inte att skriva att det är förbjudet "vid sjukhem". Istället skall dessa sjukhem namnges för att undvika oklarheter.

Sprängning och skjutning med eldvapen m.m.

I 3 kap. 6 § OL finns grundläggande bestämmelser om bl.a. när polisens tillstånd behövs för sprängning och skjutning med eldvapen och för användning av luft- eller fjädervapen. Paragrafen gäller inom detaljplanelagda områden. Det kan finnas behov av att begränsa handhavande av sådana vapen på offentliga platser. I den mån det är påkallat från ordnings- och säkerhetssynpunkt kan man därför i en lokal föreskrift ta in en bestämmelse som begränsar användningen av andra vapen än eldvapen på offentliga platser.

Ridning och löpning

Det finns inte något hinder mot att vid behov förbjuda ridning i motions- eller skidspår. Även löpning i skidspår kan förbjudas. Det krävs att föreskriften talar om exakt vilka spår där förbud skall gälla.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Antho Gustavsson
Daniel Hellström

Ärende 7

Tjänsteskrivelse
2016-06-16
DNR KS 183/2016 901
Sid 5 av 5

Avgift

Kommunernas rätt att ta ut avgift för användningen av offentlig plats regleras i lagen (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats m.m. Kommunerna får ta ut avgift för användningen av offentlig plats, om platsen står under kommunens förvaltning och polismyndigheten enligt 3 kap. 1 § OL har lämnat tillstånd till användningen. Avgift kan också tas ut för användning av sådant område som kommunen jämställt med offentlig plats enligt 1 kap. 2 § andra stycket OL, om platsen är belägen inom detaljplanelagt område och står under kommunens förvaltning.

KS § 137

DNR KS 183/2016 901

Lokala ordningsföreskrifter på remiss

Sammanfattning

Herrljunga kommuns nu gällande lokala ordningsföreskrifter behöver uppdateras. Förslaget till nya lokala ordningsföreskrifter har satts samman av tjänstepersoner från kommunstyrelsens förvaltning i samråd med sakkunniga tjänstepersoner. Arbetet har utgått ifrån SKL:s cirkulär gällande lokala ordningsföreskrifter, en omvärldsbevakning har gjorts och Herrljunga kommuns lokala förutsättningar har beaktats. Förslaget utsänds nu på remiss för fortsatt hantering av ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2016-06-16.

Förslag till Lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun.

Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun KF § 106/1995-12-12.

Cirkulär (1995:41), lokala ordningsföreskrifter.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen beslutar att förvaltningens förslag till Lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun sänds ut på remiss till Herrljunga kommuns politiska partier, Herrljunga kommuns facknämnder, pensionärs- och funktionshinderrådet, trygghet- och trafiksäkerhetsrådet och folkhälsopolitiska rådet.

Johnny Carlsson (C) föreslår att remissvaren ska inkomma senast 2016-11-30.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut med Johnny Carlssons (C) tilläggsförslag antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Förslag till Lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun sänds ut på remiss till Herrljunga kommuns politiska partier, Herrljunga kommuns facknämnder, pensionärs- och funktionshinderrådet, trygghet- och trafiksäkerhetsrådet och folkhälsopolitiska rådet.
2. Remissvaren ska inkomma senast 2016-11-30.

Expedieras till: De politiska partierna, facknämnder, pensionärs- och funktionshinderrådet, trygghet- och trafiksäkerhetsrådet, folkhälsopolitiska rådet
För kännedom till: Utredningssekreterare, nämndsekreterare

DIARIENUMMER: KS 183/2016
FASTSTÄLLD: -
VERSION: 1
SENAST REVIDERAD: -
GILTIG TILL: Tills vidare
DOKUMENTANSVAR: Kommunstyrelsen

Föreskrift

Lokala ordningsföreskrifter för Herrljunga kommun

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 § Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap. ordningslagen (1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Herrljunga kommun skall upprätthållas. Undantag från dessa föreskrifter beviljas av Herrljunga kommun.

Bestämmelserna i 21 § har till syfte att hindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

2 § Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap. 2 § första stycket 1-4 ordningslagen om inte annat anges.

Bestämmelsen i 21 § är även tillämplig på andra än offentliga platser inom kommunen.

För områden som kommunen har upplåtit till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

3 § Vid tillämpningen av 3 kap. ordningslagen och dessa föreskrifter skall, med stöd av 1 kap. 2 § andra stycket ordningslagen, följande områden jämföras med offentlig plats:

- allmänna vägar,
- gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål,
- anläggningar för idrott och motion,
- badplatser,
- lekplatser,
- järnvägsområden,
- begravningsplatser och kyrkoparker.

4 § Innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt dessa föreskrifter bör kommunen ges tillfälle att yttra sig.

Lastning av varor m.m.

5 § Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering skall den som är ansvarig för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill eller dålig lukt.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustningar och utrymningsvägar blockeras eller att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning m.m.

6 § Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete skall se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet.

Störande buller

7 § Arbete som orsakar störande buller för personer på offentliga platser, t.ex. stenkrossning, pålning och nitning, får inte ske utan polismyndighetens tillstånd

Containrar

8 § Ägaren eller nyttjanderättshavaren till en container, som skall ställas upp på en offentlig plats, är skyldig att tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättshavarens namn, adress och telefonnummer.

Markiser, flaggor och skyltar

9 § Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,30 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,50 meter.

Växtlighet från tomt

10 § Fastighetsägare skall tillse att brevlådor, grindar eller växtlighet på tomten inte hindrar framkomligheten eller sikten för trafikanter eller utgör hinder för en maskinell renhållning av gata, gång- och/eller cykelbana eller annan offentlig plats utanför tomtområde. Fastighetsägare ska också tillse att växtligheten på dennes tomt inte skymmer gatubelysning. På ingen gatudel får grenar från träd, buskar och dylikt finnas på lägre höjd än 2,50m över gång- och cykelbana och 4,60m över körbana.

Affischering

11 § Affischer, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Högtalarutsändning

12 § Information, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser, får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av polismyndigheten.

Insamling av pengar

13 § Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande, om insamlingen inte utgör led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen sker passivt eller i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Förtäring av alkohol

14 § Alkoholhaltiga drycker över 3,5% får inte förtäras på följande platser:

Herrljunga tätort: inom det avgränsade området Furulundsvägen-Horsbyvägen-Nossan-Storgatan-Harabergsgatan-Skogsgatan-Ringleden. Vidare gäller förbudet på tillfartsvägen till Folkets park och Skoghälla IP med tillhörande fotbollsplaner.

Ljung tätort: inom det avgränsade området Industrivägen-järnvägsspåret-Alingsåsvägen-Mollavägen.

Annelund tätort: inom det avgränsade området Boråsvägen-Mollavägen-Alingsåsvägen-Armaturvägen.

Camping

15 § Camping får inte ske på offentlig plats med undantag för platser som är avsedda för detta ändamål.

Hundar och andra djur

16 § Hundens ägare, den som tagit emot en hund för underhåll eller nyttjande eller den som endast tillfälligt vårdar en hund är skyldig att följa bestämmelserna i 17, 18 och 19 §§. Det som sägs i dessa paragrafer gäller inte för ledarhund för synskadad person, servicehund, signalhund, diabeteshund, epilepsihund eller för polishund i tjänst.

17 § Hundar skall hållas kopplade inom all offentlig plats och därmed jämställd plats.

Tikar skall under löptid hållas kopplade inom hela kommunen, dock inte inom inhägnade områden.

När en hund inte hålls kopplad skall den ha halsband på sig med ägarens namn, adress och telefonnummer.

18 § Hundar får inte vistas på begravningsplatser.

Hund eller annat djur får inte medföras till allmän badplats under tiden 1 maj-30 september

19 § Inom all offentlig och därmed jämställd plats skall föroreningar efter hund plockas upp.

20 § Katt ska hållas under sådan tillsyn som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

21 § Användning av pyrotekniska varor tillåts bara från kl. 12.00 påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton samt därpå följande dag till kl. 03.00. Under övriga tider på året krävs tillstånd av polismyndigheten.

Användandet ska ske med gott omdöme och allmän säkerhet ska alltid beaktas.

Det är dock alltid förbjudet att använda pyrotekniska varor på kyrkogårdar, begravningsplatser och närmare än 100 meter från äldreomsorgens boenden; Hemgården, Hagen och Gäsenegården.

Sprängning och skjutning med eldvapen m.m.

22 § Eldvapen, luftvapen, fjädervapen, pil- och slangbågar, kolsyrevapen och paintballvapen får inte användas på offentliga platser utan tillstånd av polismyndigheten.

Ridning och löpning

23 § Ridning får inte ske i följande motionsspår: Motionsspåren vid Orraholmens friluftsområde samt elljusspåren vid Skoghälla IP och Mörlanda sportcenter.

Löpning och gång är förbjudet i följande anlagda skidspår: Skidspår vid Skoghälla IP, skidspår vid golfbanan i Hudene, skidspår i Molla och i Annelund med anknytning till Mörlanda sportcenter.

Adressnummerskylt

24 § Varje fastighet som tilldelas adressnummer bör vara försedd med särskild från gatan väl synlig och läslig adressnummerskylt.

Avgift för att använda offentlig plats

25 § För användning av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

26 § Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift i denna ordningsstadga kan dömas till penningböter enligt 3 kap 22 § andra stycket ordningslagen.

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

Ärende 7

Cirkulärnr: 1995:41
Diariernr: 1995:0281
Handläggare: Irene Reuterfors-Mattsson
Avdsek: Komrätt
Datum: 1995-02-01
Mottagare: Kommunstyrelsen
Gator/ Vägar
Rubrik: Lokala ordningsföreskrifter
Bilagor: 1 Underlag till "Allmänna lokala ordningsföreskrifter för X kommun"
2 Kommentarer till underlaget till "Allmänna lokala ordningsföreskrifter för X kommun"
3 Underlag till "Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i X kommun"
4 Kommentarer till underlaget till "Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i X kommun"

Lokala ordningsföreskrifter

Den 1 april 1994 trädde den nya **ordningslagen** OL (SFS 1993:1617) i kraft. Lagen ger kommunerna en möjlighet att utfärda **lokala föreskrifter**. Enligt 3 kap. 8 § OL får kommunerna meddela föreskrifter för att upprätthålla den **allmänna ordningen på offentlig plats**. Kommunerna kan vidare enligt 3 kap. 9 § meddela föreskrifter för att hindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av **användningen av pyrotekniska varor**. Enligt 3 kap. 10 § får kommunerna även meddela de föreskrifter om **ordningen och säkerheten i en kommunal hamn** som behövs med hänsyn till den verksamhet som bedrivs där.

Den 1 januari 1996 skall alla lokala ordningsföreskrifter, torghandelsstadgor, hamnordningar och andra ordningsföreskrifter för hamnar som har utfärdats före den 1 april 1994 upphöra att gälla. Detta innebär att den kommun som vill reglera ordningsfrågor bör **anta nya lokala föreskrifter före den 1 januari 1996**.

Mot bakgrund av detta har vi, i samarbete med en referensgrupp med bl.a. representanter från olika kommuner, utarbetat ett **underlag** till dels **allmänna lokala ordningsföreskrifter** dels **torghandelsföreskrifter**. Detta cirkulär omfattar dessa föreskrifter. Meningen är att underlaget skall utgöra en **hjälp** till **lokala bedömningar** vid utarbetandet av ordningsföreskrifter i kommunerna. Senare kommer även ett underlag till lokala hamnföreskrifter att skickas ut i form av cirkulär.

Det är **kommunfullmäktige** som skall besluta om att **anta, ändra** eller **upphäva lokala föreskrifter**. Beslutet skall **anmälas till länsstyrelsen**, som skall upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen.

Kommunens beslut om lokala ordningsföreskrifter skall på kommunens bekostnad genast **kungöras i länets författningssamling**. Även själva

föreskriften skall kungöras. Kungörelse skall också utfärdas när länsstyrelsen har upphävt en lokal föreskrift.

Kungörelse om kommunens eller länsstyrelsens beslut skall genom kommunens försorg **anslås** samt föras in i **ortstidning**. Kommunen skall vidare se till att tryckta exemplar av föreskrifterna finns **tillgängliga** för allmänheten.

I Kommunförbundets cirkulär 1994:27 finns lagtexten till den nya ordningslagen och allmän information om lagens bestämmelser.

Vi kommer att arrangera tre konferenser om ordningslagen och lokala ordningsföreskrifter, den 25 april 1995 i Umeå, den 27 april 1995 i Malmö och den 9 maj 1995 i Stockholm. Program kan rekvireras från kurskansliet, tfn 08 - 772 41 00, fax 08 - 772 41 21. Där kan även anmälan om deltagande göras.

Frågor med anledning av detta cirkulär kan ställas till Irene Reuterfors-Mattsson, kommunalrättssektionen, tfn 08 - 772 44 28.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalrättssektionen

Håkan Torngren

Irene Reuterfors-Mattsson

Bilagor

- 1 Underlag till "Allmänna lokala ordningsföreskrifter för X kommun"
- 2 Kommentarer till underlaget till allmänna lokala ordningsföreskrifter för X kommun
- 3 Underlag till "Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i X kommun"
- 4 Kommentarer till underlaget till lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln i X kommun

Bilaga 1

Underlag till

ALLMÄNNA LOKALA ORDNINGSFÖRESKRIFTER FÖR X KOMMUN

Beslutade av kommunfullmäktige den

X kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 § Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap. ordningslagen (1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i X kommun skall upprätthållas. Bestämmelserna i 21 § har till syfte att hindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor.

2 § Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap. 2 § första stycket 1–4 ordningslagen om inte annat anges. Bestämmelsen i 21 § är även tillämplig på andra än offentliga platser inom kommunen.

För områden som kommunen har upplåtit till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

3 § Vid tillämpningen av 3 kap. ordningslagen och dessa föreskrifter skall, med stöd av 1 kap. 2 § andra stycket ordningslagen, följande områden jämföras med offentlig plats:

4 § Innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 7 §, 10 § första stycket, 11 §, 12 §, 14 § andra stycket, 20 §, 21 § första stycket och 22 § bör kommunen ges tillfälle att yttra sig.

Lastning av varor m.m.

5 § Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering skall den som är ansvarig för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill eller dålig lukt.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustningar och utrymningsvägar blockeras eller att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning m.m.

6 § Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete skall se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet.

Störande buller

7 § Arbete som orsakar störande buller för personer på offentliga platser, t.ex. stenkrossning, pålning och nitning, får inte ske utan polismyndighetens tillstånd.

Containrar

8 § Ägaren eller nyttjanderättshavaren till en container, som skall ställas upp på en offentlig plats, är skyldig att tydligt märka containern med ägarens eller nyttjanderättshavarens namn, adress och telefonnummer.

Markiser, flaggor och skyltar

9 § Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,30 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,50 meter.

Affischering

10 § Affischer, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats.

Tillstånd behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden som avser näringsidkarens rörelse på byggnad där rörelsen finns.

Högtalarutsändning

11 § Information, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser, får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av polismyndigheten.

Insamling av pengar

12 § Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande, om insamlingen inte utgör led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen skall ske i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Förtäring av alkohol

13 § Spritdrycker, vin och starköl får inte förtäras inom följande områden:

Ambulerande försäljning

14 § Ambulerande försäljning får inte ske på följande platser:

För ambulerande försäljning på följande platser krävs polismyndighetens tillstånd:

Med ambulerande försäljning avses sådan gatuförsäljning som tar offentlig plats i anspråk endast tillfälligt och i obetydlig omfattning och som därför inte kräver tillstånd enligt 3 kap. 1 § ordningslagen.

Camping

15 § Camping får inte ske på följande platser: På campingplatserna gäller följande allmänna ordningsbestämmelser:

Badförbud

16 § Bad är förbjudet inom hamnområdet och i närheten av markerade kablar.

Hundar

17 § Hundens ägare, den som tagit emot en hund för underhåll eller nyttjande eller den som endast tillfälligt vårdar en hund är skyldig att följa bestämmelserna i 18 och 19 §§. Det som sägs i dessa paragrafer gäller inte för ledarhund för synskadad person eller för polishund i tjänst.

18 § Hundar skall hållas kopplade inom följande områden:

Tikar skall under löptid hållas kopplade inom hela kommunen, dock inte inom inhägnade områden.

När en hund inte hålls kopplad skall den ha halsband på sig med ägarens namn, adress och telefonnummer.

Hundar får inte vistas på begravningsplatser.

19 § Inom följande områden skall föroreningar efter hundar plockas upp:

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

20 § Tillstånd av polismyndighet krävs för att använda följande pyrotekniska varor inom områden med sammanhållen bebyggelse:

21 § Tillstånd av polismyndigheten krävs för att få använda pyrotekniska varor på följande platser:

Det är förbjudet att använda pyrotekniska varor närmare än meter från Xsjukhuset och

Sprängning och skjutning med eldvapen m.m.

22 § Tillstånd av polismyndigheten krävs för sprängning och skjutning med eldvapen inom följande områden:

23 § Luftvapen, fjädervapen och paintballvapen får inte användas på följande platser:

Ridning och löpning

24 § Ridning får inte ske i följande motionsspår: Löpning är förbjudet i följande anlagda skidspår:

Avgift för att använda offentlig plats

25 § För användning av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

26 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av 5–9 §§, 10 § första stycket, 11 §, 12 § första stycket, 13 §, 14 § första och andra styckena, 15 och 16 §§, 18–24 §§ kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen.

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

Dessa föreskrifter träder i kraft den

Bilaga 2

Kommentarer till underlaget till allmänna lokala ordningsföreskrifter

Ingressen

I ordningslagen har regeringen bemyndigats att överlåta på kommunerna att utfärda lokala föreskrifter. Ett sådant **bemyndigande** har tagits in i 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen. Eftersom det är denna bestämmelse som ytterst ger kommunerna rätten att meddela lokala föreskrifter bör en upplysning om detta göras i ingressen till föreskrifterna.

Beslut om föreskrifter är ett sådant beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen som enligt 3 kap. 9 § kommunallagen (SFS 1991:900) skall fattas fullmäktige. På samma sätt som tidigare skall alltså **lokala föreskrifter antas, ändras eller upphävas** genom beslut av **kommunfullmäktige**. Fullmäktiges beslut skall inte längre underställas länsstyrelsens prövning, utan istället har det införts en skyldighet för fullmäktige att omedelbart **anmäla** sitt beslut till **länsstyrelsen**. Om länsstyrelsen finner att en viss föreskrift strider mot ordningslagen kan länsstyrelsen **upphäva** fullmäktiges beslut i den delen.

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 §

I 3 kap. ordningslagen finns **grundläggande bestämmelser** om ordning och säkerhet på bl.a. offentliga platser. Dessa bestämmelser gäller oavsett vad som föreskrivs i de lokala föreskrifterna. Som en upplysning kan det därför vara lämpligt att inledningsvis hänvisa till dessa grundläggande bestämmelser.

Enbart ordningslagens bestämmelser är emellertid inte tillräckliga för att i alla avseenden reglera samtliga ordningsproblem som kan finnas i en enskild kommun. Det finns därför en möjlighet för kommunerna att meddela **lokala föreskrifter** anpassade till den **egna kommunens behov**.

De lokala föreskrifterna skall innehålla **ytterligare bestämmelser** utöver ordningslagen om hur den allmänna ordningen skall upprätthållas. Detta betyder att kommunen endast kan meddela föreskrifter som **går längre** än de allmänna bestämmelserna i ordningslagen (3 kap. 8 § OL). Lokala föreskrifter som **begränsar** de allmänna ordningsföreskrifterna i lagen får **inte** förekomma. Däremot kan de lokala ordningsföreskrifterna mer **i detalj** reglera sådana frågor som behandlas i ordningslagen.

Lokala ordningsföreskrifter är subsidiära inte bara till de allmänna ordningsreglerna i ordningslagen utan också till andra författningar. Det innebär att

man **inte** genom en lokal ordningsföreskrift kan besluta angående frågor som är **reglerade i någon annan författning** eller som **kan regleras med stöd av** en sådan. Detta framgår av 3 kap. 12 § OL.

Av detta följer t.ex. att renhållningsfrågor, gångbanerenshållning etc. inte längre skall regleras i de lokala ordningsföreskrifterna, då dessa frågor numera helt regleras i renhållningslagen och de föreskrifter som kommunen kan utfärda med stöd av den lagen. Andra föreskrifter som inte får förekomma i de lokala ordningsföreskrifterna är förbud mot affischer, banderoller och liknande som inte tar sikte på ordningen, bruk av narkotika på offentlig plats, gatumusik, motorbåtstrafik, vattenskidåkning eller vindsurfing vid badplats, nedskräpning på offentlig plats, klotter på väggar m.m., terrängkörning och föreskrifter om hållande av livräddningsutrustning vid badplatser.

Kommunen skall endast meddela sådana lokala **föreskrifter som verkligen behövs**. Enligt förarbetena (prop. 1992/ 93:210 s. 142) leder alltför långtgående föreskrifter som saknar stöd i allmänhetens rättsmedvetande lätt till att respekten för bestämmelserna undergrävs. Det är därför angeläget att kommunen **noga prövar vilka** bestämmelser som behövs liksom bestämmelsernas **geografiska tillämpningsområde** inom kommunen. Förbud eller påbud skall begränsas till att gälla endast för sådana områden där de verkligen behövs. I 3 kap. 12 § OL sägs att lokala föreskrifter inte får lägga **onödigt tvång på allmänheten** eller annars göra **obefogade inskränkningar i den enskildes frihet**. Kommunerna får inte heller inskränka den enskildes frihet att framföra ett musikaliskt verk eller något annat konstnärligt verk.

Exempel på föreskrifter som får anses vara alltför detaljerade och som är **olämpliga** i de lokala ordningsföreskrifterna är förbud mot beträdande av gräsmatta, kortspel på offentlig plats, mattpiskning på eller intill offentlig plats, nedsläppande av flygblad på offentlig plats, föreskrifter om billarm som stör omkringboende, skällande hundar som förorsakar oljud samt föreskrifter om skidliftar, skidbackar, vattenrutschbanor och liknande anläggningar som i vissa hänseenden är reglerade i författning.

När lokala föreskrifter utarbetas måste man alltså noga se till att föreskriften faller inom kommunens kompetensområde, att det föreligger ett verkligt behov av föreskriften, att föreskriften angår förhållanden som inte regleras i något annat sammanhang och att föreskriften inte står i strid med lag eller någon annan författning. En annan viktig sak är att föreskrifterna får ett sådant innehåll och utformas med sådan **exakthet** att det är möjligt att **tillämpa** dem och **övervaka** efterlevnaden. För att man skall kunna straffbelägga någon för överträdelse av en lokal föreskrift krävs t.ex. att den exakt anger **vem** som skall iaktta föreskriften och **var** föreskriften gäller. Det räcker t.ex. inte att skriva att det är förbjudet att använda pyrotekniska varor "vid sjukhem". Istället skall dessa sjukhem **namnges** för att undvika oklarheter. Om en föreskrift skall gälla vid många platser kan en hänvisning göras till en **särskild förteckning** som utgör en bilaga till föreskrifterna.

Det kan vara lämpligt att ange vilka **syften** som föreskrifterna har. Lokala ordningsföreskrifter får bara uppställas om de behövs för att **upprätthålla**

den allmänna ordningen på offentlig plats eller plats som jämföras med offentlig plats (3 kap. 8 § OL). När det gäller föreskrifter om användning av pyrotekniska varor är syftet med de lokala föreskrifterna att **förhindra att människors hälsa eller egendom skadas** (3 kap. 9 § OL). Observera att föreskriften om pyrotekniska varor kan ha antingen till syfte att upprätthålla den allmänna ordningen eller att hindra att människors hälsa eller egendom skadas. En uppdelning i två paragrafer (20–21 §§ i förslaget) har därför gjorts beträffande regleringen av pyrotekniska varor utifrån dessa två olika syften.

En lokal föreskrift kan införa ett **förbud** mot viss verksamhet på offentlig eller därmed jämförd plats, t.ex. förbud att förtära alkohol på vissa platser. En lokal föreskrift kan även införa ett **krav på tillstånd av polismyndighet** för visst ianspråktagande av offentlig eller därmed jämförd plats i fall där tillstånd inte krävs enligt 3 kap. 1 § OL, t.ex. krav på tillstånd för viss tillfällig försäljning.

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd enligt en lokal föreskrift skall polisen enligt 3 kap. 14 § OL beakta vad som krävs med **hänsyn till trafiken** samt till **allmän ordning och säkerhet**. Om ansökan avser att ta ianspråk en offentlig plats för visst ändamål, skall särskild hänsyn tas till **gångtrafikens** intresse. Polisen kan förena tillståndsbeslutet med de **villkor** som behövs av hänsyn till trafiken och till allmän ordning och säkerhet.

2 §

Enligt 3 kap. 8 § OL får kommunen meddela lokala föreskrifter för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Om ingen begränsning görs gäller alla föreskrifterna på alla offentliga platser. En sådan generell tillämpning utgör normalt en alltför långtgående reglering. Föreskrifternas **tillämpningsområde** måste **begränsas** på något sätt. Det kan vara lämpligt att skriva in att föreskrifterna gäller på **samtliga offentliga platser "om inte annat anges"**. Vid varje paragraf skall därefter anges inom vilket område föreskriften gäller, om man inte vill att den skall gälla generellt. Detta innebär t.ex. att förbud mot förtäring av alkohol gäller enbart på de platser som anges i den paragrafen som anger sådant förbud, att tillfällig försäljning är förbjudet på de offentliga platser som anges i den paragrafen etc. Däremot gäller föreskriften om lastning av varor på alla offentliga platser om någon geografisk begränsning inte görs i den paragraf som reglerar lastning etc.

Ett annat alternativ är att vid varje föreskrift ange på vilka offentliga platser som den gäller. I så fall får man i 2 § skriva att föreskrifterna gäller på **"de offentliga platser som anges nedan"**. Detta alternativ är emellertid mindre lämpligt om det finns många föreskrifter som gäller på alla offentliga platser. Oavsett vilket sätt som väljs är det dock viktigt att precisera tillämpningsområdet t.ex. genom angivande av platsen ordentligt eller hänvisning till kartor.

Eftersom **torghandel** oftast kräver speciella ordningsföreskrifter kan det vara lämpligt att sammanföra dessa i ett **särskilt dokument**, t.ex. benämnt "lokala ordningsföreskrifter för torghandeln". På torget gäller i så fall **inte bara** dessa särskilda torghandelsföreskrifter **utan även** de föreskrifter om den allmänna

ordningen som finns i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna. Detta bör man upplysa om i 2 §.

Vad som menas med "**offentlig plats**" anges i 1 kap. 2 § första stycket punkterna 1–4 OL. Där sägs att med offentlig plats avses

1. allmänna vägar
2. gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål
3. områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt
4. andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik.

Definitionen i punkterna 1-3 stämmer i huvudsak överens med vad som avsågs med "allmän plats" enligt den gamla allmänna ordningsstadgan. I den nya ordningslagen har begreppet "offentlig plats" utvidgats till att även avse sådana platser som anges i punkten 4.

Kommentarer till de olika punkterna 1–4

p. 1 Allmän väg

Bestämmelser om allmänna vägar finns i väglagen (1971:948) och vägkungörelsen (1971:954). Allmän väg är främst väg som anläggs enligt väglagen eller som enligt lagen förändras till allmän väg. Även vägar upplåtna för allmän samfärd, som av ålder har ansetts som allmänna eller enligt äldre bestämmelser har anlagts som eller förändrats till allmänna och som vid väglagens ikraftträdande hölls av staten eller av en kommun, är allmänna vägar.

En väg upphör att vara allmän när vägen dras in. Om en kommun är väghållare, dvs. ansvarar för byggande och drift av väg, upphör vägen att vara allmän när den enligt plan- och bygglagen upplåts eller skall vara upplåten till allmänt begagnande som gata. Om en väg har upplåtits till allmänt begagnande som gata medan staten är väghållare, upphör vägen att vara allmän när kommunen tar över väghållningen.

En allmän väg skall i princip behövas för allmän samfärd. I allmänhet anses vägar som är avsedda för speciella färdstätt, t.ex. gångvägar, cykelstigar och ridvägar, inte utgöra allmänna vägar. En gång- eller cykelbana som ligger i anslutning till allmän väg anses däremot ingå i vägen.

p. 2 Gator, vägar m.m.

Med "gata" avses områden för fordons- och gångtrafik i en detaljplan där kommunen är huvudman för allmänna platser. Med "väg" avses områden för dessa ändamål i en detaljplan där kommunen har bestämt att det inte skall vara kommunalt huvudmannaskap för allmänna platser. Till väg hör förutom själva vägbanan även gång- och cykelbanor, rastplatser m.m. invid väg.

För att gator, vägar m.m. skall bli offentlig plats krävs, förutom att de i detaljplan har redovisats som allmän plats, också att de har "upplåtits för sitt ändamål". En gata är upplåten för avsett ändamål när den har ställts i ordning och upplåtits för trafik. Parker och torg anses vara upplåtna när området har ställts i ordning i enlighet med planens bestämmelser.

p. 3 Hamnområde

För att hamnområdet skall vara offentlig plats krävs att det är tillgängligt för allmänheten. Sådana delar av ett hamnområde som är avspärrade, t.ex. ett frihamnsområde, utgör därför inte offentlig plats. Andra hamnområden dit allmänheten inte har fritt tillträde utgör inte offentlig plats. Inte heller är ett hamnområde offentlig plats om allmänheten har tillträde till det endast under förutsättning att t.ex. båtbiljett köpts.

p. 4 "Andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik"

Denna bestämmelse ersätter bestämmelsen i den gamla allmänna ordningsstadgan om "annat område, som är upplåtet till eller eljest nyttjas för allmän samfärdsel."

Alla områden över huvud som används för allmän trafik är offentlig plats. Det skall inte göras någon skillnad mellan platser som är belägna inom- eller utomhus. Områden som används av allmänheten i endast mycket liten utsträckning utgör inte offentlig plats.

Följande områden **kan** utgöra offentlig plats enligt p. 4

- vägar som används av allmänheten för gångtrafik, cykeltrafik och motorfordonstrafik i ej ringa omfattning
- spontant uppkomna "vägar" över tomtmark, som med fastighetsägarens samtycke används för gång- eller cykeltrafik
- vinterväg över isbelagd sjö om den används för allmän trafik
- gång-, cykel- och bilvägar samt torg inom s.k. storkvarter om de används av allmänheten för allmän trafik i ej ringa utsträckning
- gång-, cykel- och ridvägar inom ett fritids- eller skogsområde som stadigvarande används för allmän trafik
- gator, tunnlar, broar, trafikkaruseller och andra trafikplatser, som i detaljplan redovisats som kvartersmark, om de används för allmän trafik av allmänheten i ej ringa omfattning
- större parkeringsplatser avsedda för allmänheten och som inte utgör offentlig plats enligt p. 1–3
- större parkeringsplatser i anslutning till en stormarknad, en idrottsplats eller en friluftsanläggning

- större innetorg som fungerar som genomgångspassager och samlingsplatser, och där genomgångstrafiken är av någon betydelse
- gångtunnel
- för allmänheten avsedda områden eller utrymmen i eller vid järnvägs- och tunnelbanestationer såsom nedgångar till tunnelbanestationer och gångpassager till spårområden och som allmänheten har tillträde till utan särskilda krav t.ex. utan att först behöva lösa färdbiljett
- väntsalar och biljetthallar, järnvägsstationer, färjeterminaler, flygplatsbyggnader som i stor utsträckning fungerar som samlingsplatser där det finns butiker, serviceinrättningar, restauranger m.m.

Följande områden är **inte** offentlig plats enligt p. 4

- enskild väg som bara fungerar som infartsväg till eller som körväg för några enstaka fastigheter
- skogsbilväg som får användas av allmänheten men som används endast i mycket begränsad omfattning
- gång- och cykelvägar inom t.ex. villaområden som nästan enbart används av de närmast boende
- mindre kundparkering med fåtal platser avsedda endast för en enskild butiks kunder
- boendeparkeringar
- idrotts- eller fritidsområden
- skogsområde som används som utflyktsmål
- innetorg med endast ett fåtal butiker och bara en in- och utgång
- perronger, dit allmänheten har tillträde utan färdbiljett (kan dock jämföras med offentlig plats)
- väntsalar, biljetthallar i järnvägsstationer, färjeterminaler och flygplatsbyggnader som endast används av de resande.

Allmänna kriterier för att ett område skall vara offentlig plats enligt p. 4 är således att

- platsen stadigvarande användas för allmän trafik
- platsen används av allmänhet i icke ringa omfattning och att
- allmänheten har fritt tillträde till platsen.

Ingen skillnad föreligger mellan utrymmen under tak eller under jord och områden i det fria.

Ett område eller utrymme kan vara offentlig plats, även om det är tillgängligt för allmänheten endast under **vissa tider**, t.ex. under bara en del av dygnet. Platsen är då offentlig plats endast under dessa tider. Detta gäller t.ex. för

tunnelbanenedgångar och innetorg. I praktiken får bestämmelsen betydelse för de områden som avses i 1 kap. 2 § första stycket punkt 4 OL. Även en plats som enligt lokala föreskrifter skall jämföras med offentlig plats kan vara offentlig plats endast under vissa tider.

3 §

Sådana områden som järnvägsområden, flygplatser, idrottsområden, badplatser m.m. utgör inte enligt detaljplan allmänna platser. Sådana områden har inte generellt förts in under begreppet offentlig plats i OL. Anledningen härtill är att behovet av ordningsföreskrifter för sådana områden inte sällan skiftar från kommun till kommun. Behovet av sådana föreskrifter kan också vara olika beträffande olika områden inom en och samma kommun. En kommun kan därför vid behov föreskriva att vissa områden som är tillgängliga för allmänheten skall **jämföras med offentlig plats**. På detta sätt kan kommunen utsträcka regleringen beträffande offentliga platser till andra områden t.ex. anläggningar för idrott och bad. Att kommunen jämföras vissa områden med offentlig plats innebär emellertid inte att reglerna om krav på tillstånd att få anordna allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar utsträcks till dessa platser.

Vid **tillämpningen av 3 kap. ordningslagen** och av de **lokala föreskrifterna** kan följande områden jämföras med offentlig plats: **anläggningar för lek, idrott, camping eller friluftsliv, badplatser, järnvägsområden, begravningsplatser** och andra sådana områden om de inte utgör offentlig plats enligt lagen. Med "**andra sådana områden**" avses t.ex. **trädgårdsanläggningar, slalombackar och kyrkogårdar**. Begreppet badplats omfattar inte bara område på land, utan även det närmast land belägna vattenområdet som utnyttjas av de badande. Kommunen måste noga tänka igenom vilka platser som skall jämföras med offentlig plats. Dessa skall **anges med namn**. Om det är många platser kan de t.ex. anges i en bilaga till föreskrifterna. Alla föreskrifter gäller då på såväl de platser som utgör offentlig plats som på de jämförda platserna.

Om kommunen anser att **endast en viss föreskrift**, t.ex. förbud mot alkoholförtäring, skall gälla på en viss plats som jämföras med offentlig plats, t.ex. begravningsplatsen, bör detta anges i förevarande paragraf. Enligt 3 § jämföras begravningsplats med offentlig plats. I 13 § – som tar upp förbud mot alkoholförtäring – skall begravningsplatser anges som en plats där förbudet gäller.

4 §

Polismyndigheten är skyldig att inhämta yttrande från kommunen i tillståndsärenden bara i de fall tillståndsplikt föreligger enligt 3 kap. 1 § OL. Sådan skyldighet föreligger alltså inte när **tillstånd** behövs på grund av en **lokal föreskrift**. Om kommunen så önskar kan en bestämmelse införas om att kommunen bör beredas tillfälle att **yttra sig** även i dessa fall. Polisen är emellertid inte skyldig att följa denna föreskrift.

Lastning av varor m.m.

5 §

Föreskriften gäller för **tillfälliga störningar**, som inte är så allvarliga så att de kan sägas utgöra sanitär olägenhet. Om de utgör sanitär olägenhet skall ingripande istället ske med stöd av hälsoskyddslagen (1982:1080).

Schaktning, grävning m.m.

6 §

I flera författningar finns bestämmelser om aktsamhet vid grävning m.m. Enligt 3 kap. 3 § jordabalken skall den som ämnar utföra eller låter utföra grävning eller liknande arbete på sin mark vidta varje skyddsåtgärd som kan anses nödvändig för att förebygga skada på angränsande mark. Enligt 9 kap. 1 och 2 §§ plan- och bygglagen (1987:10) skall den som för egen räkning utför eller låter utföra byggnads-, rivnings- eller markarbeten se till att arbetena planeras och utförs med aktsamhet så att personer och egendom inte skadas och så att minsta möjliga obehag uppkommer.

Då såväl jordabalkens som plan- och bygglagens bestämmelser främst utgör en grannelagsrättslig reglering finns det utrymme att i en lokal ordningsföreskrift reglera grävning med hänsyn till allmän ordning.

I **ordningslagen** finns en **grundläggande bestämmelse om grävning** m.m.

Enligt 3 kap. 4 § OL skall den som tar upp isränna, gräver, schaktar eller utför liknande arbete vidta de åtgärder som med hänsyn till platsen för arbetet och övriga omständigheter behövs för att förhindra att personer eller egendom kommer till skada. Den som bryter mot denna bestämmelse kan dömas till böter enligt 3 kap. 22 § OL. Denna bestämmelse i OL torde normalt vara tillräcklig för att förhindra skador vid grävning m.m. En lokal föreskrift kan behövas när det finns särskilda ordningsproblem. Föreskriften kan mer i detalj reglera sådan verksamhet utifrån hänsyn till allmän ordning.

Gatuarbete medför **inte** att marken används på ett sätt som strider mot det ändamål för vilken platsen har upplåtits. Gatuarbete kräver därför inte tillstånd enligt 3 kap. 1 § OL.

Störande buller

7 §

Föreskrifter om förbud mot visst buller får förekomma endast i de fall störningarna som föreskriften är avsedd att förebygga mera direkt riktar sig mot eller skulle **drabba trafikanter på offentlig plats**. Sådana föreskrifter kan därför inte utfärdas i syfte att i första hand freda de omkringboendes nattro. Föreskriften får inte avse buller som utgör **sanitär olägenhet**, utan endast buller som stör den allmänna ordningen.

Beträffande störande **gatumusik** finns det möjligheter att med stöd av hälsoskyddslagen begränsa gatumusik på sådana platser där sådan musik kan ge upphov till sanitär olägenhet. Någon lokal föreskrift som förbjuder gatumusik får inte förekomma. Enligt 1 § i den förordning som bemyndigar kommunerna att meddela lokala föreskrifter (SFS 1993:1632) får de lokala föreskrifterna inte inskränka den enskildes frihet att framföra musikaliskt eller annat konstnärligt verk.

Störande ljud från **billarm** utgör normalt sanitär olägenhet för de kringboende, och kan därför endast regleras undantagsvis.

Förbud mot **mattpiskning** och **gräsklippning** tar mer sikte på att förhindra störningar för närboende än för trafikanter på offentlig plats. Sådana förbud kan utgöra en alltför långtgående detaljreglering och är därför olämpliga.

Containrar

8 §

Enligt 3 kap. 19 § OL kan polismyndighet utfärda ett föreläggande att ta bort containrar som placerats på en offentlig plats utan nödvändigt tillstånd enligt 1 § eller i strid med villkor som gäller för ett tillstånd. Föreläggandet kan riktas mot den som tar den offentliga platsen i anspråk eller tillståndshavaren, vilket oftast är beställaren, eller mot ägaren av containern eller mot den som är i ägarens ställe t.ex. ett leasingbolag. I prop. 1992/ 93:210 s. 198 sägs att för att en sådan bestämmelse skall bli effektiv krävs det att polisen på ett enkelt sätt kan erhålla uppgifter om containerns ägare. En bestämmelse om **märkning av containrar** är därför lämpligt att ta in i en lokal föreskrift. Syftet är att polisen skall veta **mot vem ett föreläggande skall riktas**. Ett åliggande i en lokal föreskrift för ägaren eller nyttjanderättshavaren att tydligt utmärka containern kan tillgodose detta krav.

Markiser, flaggor och skyltar

9 §

Föreskriften har till syfte att upprätthålla den allmänna ordningen på t.ex. gångbanor.

Affischering

10 §

Rätten att sätta upp affischer och dylika anslag på offentlig plats utgör en del av den grundlagsskyddade **ytrandefriheten**. Därför får lokala ordningsföreskrifter angående affischering, banderoller och liknande enbart ta sikte på ordningen på den offentliga platsen. Föreskrifterna får endast avse att **förebygga oordning vid spridningen** av meddelanden genom affischering m.m. och inte ta hänsyn till meddelandenas innehåll utan behandla alla åsiktsriktningar lika.

Föreskriften gäller affischer som sker på t.ex. husväggar som vetter mot en offentlig plats. Sådana affischer får inte störa den allmänna ordningen på den offentliga platsen.

Om affischering sker på ett sådant sätt att en offentlig plats tas i anspråk t.ex. genom att **affischtavlor** o.dyl. mera varaktigt ställs upp, krävs tillstånd av polismyndigheten enligt 3 kap. 1 § OL. När polisen prövar tillståndsansökningar enligt en lokal föreskrift om tillståndskrav skall polisen pröva om affischen har en sådan utformning att den kan vara störande för trafikanterna på platsen, samt om affischen har en utformning eller ett utseende som drar till sig trafikanternas uppmärksamhet så att den kan anses utgöra en trafikfara.

Beträffande **banderoller** m.m., som sätts upp i samband med en **allmän sammankomst** eller en **offentlig tillställning** och som endast utgör ett mindre inslag i sammankomsten eller tillställningen, bör den prövning från ordningssynpunkt som görs i tillståndsärendet vara tillräcklig. Det bör därför inte införas något krav på tillstånd för sådana banderoller.

Högtalarutsändningar

11 §

Yttrandefriheten kan inte begränsas genom lokala ordningsföreskrifter. Föreskrifter som utan avseende på yttrandets innehåll närmare reglerar **sättet att sprida eller mottaga yttrandet** anses dock inte som en begränsning av yttrandefriheten.

Denna föreskrift avser högtalarutsändningar som **riktar sig till personer på offentlig plats**. Högtalarutsändningen kan ske antingen på en offentlig plats eller på **enskilt område**, t.ex. i en affär eller från en bil.

Högtalarutsändningar som sker från enskilt område, t.ex. en butikslokal, men som vänder sig till trafikanter på offentlig plats, kan alltså regleras i lokal föreskrift. **Högljutt radio- eller CD-spelande** som **utan att vända sig till allmänheten** kan **avlyssnas** från offentlig plats bör däremot inte kunna regleras genom lokal föreskrift. Återkommande störningar av denna typ utgör i allmänhet en **sanitär olägenhet**. Möjligheter till ingripande finns då enligt hälsoskyddslagens bestämmelser.

Det finns inte heller något hinder mot lokala föreskrifter om spridning av **tryckta skrifter**, under förutsättning att föreskrifterna inte gör någon skillnad mellan olika skrifter på grund av deras innehåll. Lokala föreskrifterna skall endast förebygga oordning vid spridningen.

Penninginsamling

12 §

Enligt 1 § 2 st. förordningen med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (SFS 1993:1632), får kommunerna inte meddela sådana föreskrifter som innebär en inskränk-

ning i den enskildes frihet att framföra ett musikaliskt verk eller något annat konstnärligt verk. Detta betyder att det inte får förekomma lokala ordningsföreskrifter om förbud mot gatumusik. Det är inte heller tillåtet att lokala föreskrifter om **penninginsamling** ges en sådan utformning att man **däri-genom reglerar gatumusiken**. Alltså bör det inte finnas lokala ordningsföreskrifter som uteslutande tar sikte på penninginsamling i samband med gatumusik.

Enligt förarbetena (prop. 1992/ 93:210 s. 143) bör tillstånd inte krävas när musikanten endast **ställer fram en instrumentlåda** eller lägger fram ett klädesplagg där åhörarna kan lämna penningbidrag. Om däremot musikanten **går runt bland publiken** och samlar in pengar är det ett tillvägagångssätt som regelmässigt bör betraktas som en tillståndspliktig penninginsamling. Man kan därför införa en föreskrift om tillståndskrav i dessa fall. På grund av praktiska svårigheter att övervaka på vilket sätt insamlingen går till, kan det dock vara enklast att inte kräva tillstånd i något fall när insamling sker i samband med framförande av musik m.m.

Undantag från tillståndskravet kan också göras för t.ex. skolklasser som samlar in pengar till hjälporganisationer m.m.

Förtäring av alkohol

13 §

Lokala föreskrifter om förbud mot alkoholförtäring bör inte meddelas annat än för sådana **särskilt angivna platser** i en kommun där det finns starka skäl för det. Ett sådant förbud bör inte omfatta samtliga offentliga platser utan endast de platser där ett sådant förbud är **särskilt motiverat från ordnings-synpunkt**, t.ex. området kring ett torg eller någon annan offentlig plats som är livligt trafikerad.

I princip kan förbudet omfatta **alla alkoholhaltiga drycker** dvs. även mellanöl och lättöl. Det torde emellertid vara att lägga **onödigt tvång** på allmänheten att föreskriva förbud mot förtäring av t.ex. lättöl. I 3 kap. 25 § fjärde stycket OL finns en bestämmelse om att **beslag och förverkande** kan ske av **spritdrycker, vin eller starköl** hos den som förtär sådana drycker i strid med lokala föreskrifter. Det kan därför vara lämpligt att i de lokala föreskrifterna begränsa förbudet mot förtäring av alkohol till att endast avse sådana drycker.

Ambulerande försäljning

14 §

Tillfällig försäljning regleras i **lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning**. Lagen reglerar den tillfälliga försäljningen endast från **näringsrättslig synpunkt**. De ordningsintressen som kan göra sig gällande när tillfällig försäljning bedrivs på en offentlig plats beaktas således inte vid tillståndsprövningen enligt den lagen.

I detta underlag föreslås att den tillfälliga försäljningen skall benämnas "ambulerande försäljning" när den regleras från ordningssynpunkt för att inte någon sammanblandning skall ske med begreppet "tillfällig försäljning" enligt den ovan nämnda lagen. I många fall kan ambulerande försäljning ske utan någon särskild prövning från ordningssynpunkt. I andra fall, t.ex. beträffande livligt trafikerade offentliga platser, kan en sådan prövning framstå som nödvändig. Kommunerna kan därför i en lokal ordningsföreskrift meddela förbud mot eller krav på tillstånd till ambulerande försäljning på offentlig plats. Sådana föreskrifter får emellertid inte vara påkallade av något annat skäl än den **allmänna ordningen**. För att inte inkräkta på näringsfriheten bör förbud mot ambulerande försäljning utfärdas endast när det finns starka skäl.

För att ta i anspråk t.ex. en gata för försäljning krävs normalt polisens tillstånd. Enligt 3 kap 1 § OL krävs dock **inte tillstånd** om ianspråktagande av marken endast sker **tillfälligt** och **i obetydlig omfattning**. Ett nyttjande av platsen några timmar kan inte anses vara tillfälligt. Inte heller blir ianspråktagandet att anse som tillfälligt, om platsen används av någon låt vara endast under några timmar men nyttjaren efter ett kortare uppehåll återkommer till platsen och återupptar sin verksamhet där. Det krävs alltså tillstånd om en gatuhandlare nyttjar en plats på t.ex. en gågata under några timmar varefter han avbryter sin verksamhet under någon timme för att därefter återkomma till platsen och återuppta sin försäljningsverksamhet.

När det gäller att bedöma om ett ianspråktagande av platsen sker i "obetydlig omfattning" eller inte måste en **samlad bedömning** göras, t.ex. när ett stort antal gatuförsäljare samtidigt belamrar en gågata med stånd och filter. Tillstånd krävs i dessa fall. Inte heller blir gatuförsäljares verksamhet fri från kravet på tillstånd enbart av den anledningen att de under verksamhetens gång byter platser med varandra.

Kommunen kan genom en lokal föreskrift dels **förbjuda** all ambulerande försäljning på vissa platser, t.ex. på en livligt trafikerad gågata, dels införa ett krav på **tillstånd** för sådan försäljning på vissa platser. Uttrycket "**ambulerande försäljning**" omfattar all tillfällig handel dvs. även sådan tillfällig försäljning som avses i lagen om tillfällig försäljning. Den definition av begreppet som används här medför vidare att all försäljning, dvs. **även sådan som bara är tillfällig och obetydlig**, och som därför inte omfattas av tillståndskravet enligt ordninglagen, kan bli tillståndspliktig på grund av en lokal föreskrift. Observera att ordet ambulerande inte kräver att försäljaren måste gå omkring och bedriva försäljning. Uttrycket omfattar även sådan försäljning som sker från ett ställe under t.ex. en till två timmar.

Påpekas kan att även om försäljning på en plats är tillåten, så kan uppställning av fordon från vilka försäljning sker utgöra en markdisposition som kan kräva tillstånd enligt ordninglagen.

Camping

15 §

Ett **förbud mot camping** på vissa offentliga eller därmed jämställda platser kan vara motiverat från ordningssynpunkt, t.ex. på torg, begravningsplatser, kyrkogårdar och i parker.

I ordningslagen har inte införts några generella ordningsregler för campingverksamhet. De ordningsregler på avtalsrättslig grund som gäller för åtskilda campingplatser fyller en viss funktion. Om en kommun ändå anser att det behövs **allmänna ordningsföreskrifter för campingplatserna** kan sådana regler införas i de lokala ordningsföreskrifterna för de campingplatser som kommunen har jämställt med offentlig plats.

I **särskilda fall** kan **polisen** enligt 3 kap. 17 § OL ge **anvisningar** eller **tillsägelser** för användningen av bad- eller campingplatser och andra platser för idrott, friluftsliv, spel m.m. Anvisningarna och tillsägelserna skall göras för att förebygga oordning eller för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas. Polisen skall göra en anmäla till kommunen när förhållandena på t.ex. en campingplats är sådana att det skulle behövas ordningsföreskrifter där. Kommunen kan då jämställa platsen med en offentlig plats och utfärda föreskrifter för campingplatsen.

Badförbud

16 §

En lokal ordningsföreskrift kan innehålla **förbud mot badning** på vissa farliga platser, t.ex. i hamnar och i närheten av kablar och ledningar av olika slag. Förbudet skall avse en offentlig plats, t.ex. ett för allmänheten tillgängligt hamnområde.

Några lokala föreskrifter om **livräddningsutrustning** vid badplatser kan inte meddelas då denna fråga är reglerad i plan- och bygglagen och räddningstjänstlagen. Enligt **räddningstjänstlagen** (1986:1102) åligger det ägare eller innehavare av byggnader eller andra anläggningar att i skälig omfattning hålla utrustning för bl.a. livräddning vid brand eller någon annan olyckshändelse. Skyldigheten omfattar sådan utrustning som behövs för livräddning vid badplatser, simhallar och andra fritidsanläggningar, t.ex. livbojar och livbåtar.

Föreskrifter om förbud mot **motorbåtstrafik, vattenskidåkning, vindsurfing** o.dyl. vid badplatser kan inte heller meddelas i en lokal ordningsföreskrift. Enligt 2 kap. 2 § sjötrafikförordningen (1986:300) får **länsstyrelsen**, efter samråd med sjöfartsverket, meddela bl.a. föreskrifter om fartbegränsning, förbud mot ankring eller begränsning i rätten att utnyttja vattenområde för båttävling, vattenskidåkning eller liknande sporter.

I ordningslagen finns inga generella ordningsföreskrifter för badplatser. I **särskilda fall** kan **polisen** enligt 3 kap. 17 § OL, om det behövs för att förebygga oordning eller för att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas, ge **anvisningar** eller **tillsägelser** till innehavaren och besökande för användningen av bl.a. badplatser som allmänheten har tillträde till. Polisen kan t.ex. förbjuda bad vid stormigt väder. Om det behövs föreskrifter om allmän ordning och säkerhet för bl.a. badplatser skall polisen anmäla för-

hållandet till kommunen, som har möjlighet att i så fall utfärda lokala ordningsföreskrifter för badplatsen.

Hundar

17–18 §§

Enligt förarbetena till ordningslagen (prop. 1992/ 93:210 s. 228) kan lokala föreskrifter om hundar avse kopplingstvång, upplockningstvång och förbud mot att låta hundar vistas på vissa platser. Hundar inom tätorter medför en nedsmutsning av offentliga platser. Lösa hundar kan vålla olägenheter för allmänheten, t.ex. genom att skrämja förbipasserande eller utgöra en fara för trafiken. Enligt **lagen (1943:459) om tillsyn över hundar och katter** skall hundar och katter hållas under sådan tillsyn att de inte orsakar skador eller avsevärda olägenheter. För att förhindra ordningsstörningar kan man därutöver införa lokala föreskrifter om hållande av hundar.

Enligt 10 § hälsoskyddsförordningen (1983:616) får kommunen meddela lokala föreskrifter bl.a. om att vissa pälsdjur inte får hållas inom detaljplaneområde utan tillstånd. Sådant krav på tillstånd kan emellertid inte föreskrivas för hundar och katter.

I 11 § **hälsoskyddslagen** (1982:1080) sägs att husdjur skall förvaras och skötas så att sanitär olägenhet inte uppstår. Denna paragraf kan alltid åberopas för att komma till rätta med sanitär olägenhet, oavsett om det krävs tillstånd eller inte att hålla ett djur. Som "**sanitär olägenhet**" betraktas t.ex. att djur hålls på ett sådant sätt att närboende störs av oljud, elakartad lukt, flugor, råttor o.dyl.

Det betänkande (SOU 1985:24) som låg till grund för ordningslagen utgick ifrån att det finns behov av att reglera hållande av hund främst för att **tillgodose allmän ordning**, och att frågan även framdeles bör regleras genom bestämmelser i lokala ordningsföreskrifter. I betänkandet (s. 185) framgår att det ofta är tvivelaktigt, om förekomsten av hundföroreningar är så stor att en sanitär olägenhet kan anses ha uppkommit. Även om hälsoskyddslagens bestämmelser om sanitära olägenheter i något fall skulle vara tillämpliga, saknas möjligheter att effektivt ingripa mot den som har överträtt bestämmelsen genom att låta sitt djur förorena en offentlig plats. Utredningen ansåg därför att frågan om hundföroreningar även i framtiden bör regleras inom ordningslagstiftningens ram. En effektiv åtgärd är att ålägga hundägare att avlägsna föroreningen efter sitt djur, dvs. upplockningstvång.

Upplockningstvånget bör enligt utredningen begränsas till områden med tydlig stadsprägel. Hundspillning kan också utgöra olägenhet även inom områden av friluftskaraktär, lekparker, badstränder, motionsspår o.dyl. Föreskrifter om **kopplingstvång** bör i allmänhet ges ett snävare tillämpningsområde än föreskrifter om upplockningstvång. Bestämmelser om **förbud mot att hålla hund** på offentliga platser bör endast meddelas när särskilt starka skäl talar för ett sådant förbud. Lokala föreskrifter om kopplings- eller upplockningstvång bör enligt utredningen lämpligen gälla både för hundens **ägare och vårdare**, dvs. även rent tillfälliga vårdare.

Föreskrifter att **tikar** skall hållas kopplade under löptid och om att alla hundar skall ha **halsband** kan meddelas i lokala föreskrifter. Reglerna får dock endast avse hundar som vistas på offentlig plats, inte på exempelvis privat tomtmark.

Lokala föreskrifter som förbjuder störande **hundskall** får inte förekomma eftersom hundägarens tillsynsplikt enligt tillsynslagen omfattar en skyldighet att se till att inte hunden genom ihållande skällande stör omgivningen. Ihållande hundskall kan dessutom utgöra en sanitär olägenhet enligt hälsoskyddslagen.

Undantag från lokala bestämmelser om hundar kan göras för t.ex. **ledarhundar** för synskadade och för **polishundar** som används i tjänst. Även för dessa hundar kan dock gälla ett förbud mot att förorena vissa platser, i synnerhet lekplatser och badplatser.

I princip finns inget hinder mot att införa lokala föreskrifter om **hållande av katt**, t.ex. reglera skyldighet för ägare att ta bort kattspillning på offentlig plats, att hålla katt kopplad eller se till att katter inte vistas på t.ex. en lekplats som är offentlig plats. Med hänsyn till övervakningsproblem och de begränsade möjligheterna att ingripa mot överträdelser bör dock lokala föreskrifter om katter meddelas med stor försiktighet och endast om missförhållandena är påtagliga. Om kattägarna såg till att **ID-märka** sina katter skulle möjligheterna att ingripa mot t.ex. katter som springer lösa trots föreskrift om kopplingstvång kunna öka. Det torde dock inte vara möjligt att i en lokal föreskrift skriva in en sådan skyldighet för enskilda kattägare.

Enligt tillsynslagen finns möjlighet att **ta om hand en hund** som **springer lös** inom områden där det finns vilt, dvs. främst i naturen. Någon lagreglerad möjlighet att omhänderta hundar som springer lösa utan tillsyn inom stadsområden har inte införts i denna lag.

Trots att det därmed inte torde föreligga något hinder mot lokala föreskrifter om omhändertagande av lösa hundar och katter inom stadsområden bör någon sådan föreskrift inte införas. Omhändertagande av lösa hundar och katter torde kunna ske med stöd av hittegodslagen. Problemet med lösa hundar och katter inom stadsområden bör ses över i sin helhet, och kan eventuellt lösas genom ändring i lagen om tillsyn över hundar och katter. Någon sådan föreskrift har därför inte tagit med i detta underlag.

En bestämmelse om att polismyndigheten får bestämma om vad som skall ske med omhändertagna hundar när ägaren inte hör av sig torde strida mot 2 kap. 18 § regeringsformen. Där sägs att varje medborgare vilkens egendom tas i anspråk genom expropriation eller annat sådant förfogande skall vara tillförsäkrad ersättning för förlusten enligt grunder som bestäms i lag.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

20 §

Föreskrifterna om pyrotekniska varor har delats upp i två olika paragrafer, då föreskrifterna har olika syften och tillämpningsområden. Föreskriften i

20 § stöder sig på bestämmelsen i 3 kap. 8 § OL om kommunens rätt att utfärda lokala föreskrifter för att motverka ordningsstörningar på offentliga platser. Syftet med denna föreskrift är alltså att **upprätthålla den allmänna ordningen**. Föreskriften gäller **på offentlig plats** eller därmed jämställd plats. Platserna skall anges med namn så att inga oklarheter uppstår vid tillämpningen av föreskriften.

21 §

I ordningslagen finns en grundläggande bestämmelse om tillstånd för användning av pyrotekniska varor. Enligt 3 kap. 7 § OL får pyrotekniska varor inte användas utan tillstånd av polismyndighet, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom. Trots denna allmänna bestämmelse har det ansetts att det kan finnas behov av kompletterande lokala föreskrifter. Av 3 kap. 9 § OL framgår att kommunen får meddela de **ytterligare föreskrifter** för kommunen eller del av denna som behövs för att **förhindra att människors hälsa eller egendom skadas** till följd av användningen av pyrotekniska varor.

Bestämmelsen i 3 kap. 9 § ger alltså kommunerna en möjlighet att meddela lokala föreskrifter om användningen av pyrotekniska varor som **sträcker sig längre** eller är av **mer preciserat slag** än den allmänna bestämmelsen i 7 §.

Föreskriften i 21 § i detta förslag har alltså till syfte att förhindra att människors hälsa eller egendom skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor, inte att upprätthålla den allmänna ordningen. Det bör observeras att det **inte krävs att användningen sker på offentlig plats** eller plats som kommunen jämställt med sådan plats. Att denna föreskrift gäller även andra platser än offentliga följer av 2 § i förslaget. Avsikten är att det skall kunna införas krav på tillstånd för eller förbud mot användningen av pyrotekniska varor inom ett visst begränsat område eller beträffande varor av visst slag. Föreskriften kan t.ex. gälla för **vissa särskilt känsliga platser** t.ex. vid **sjukhus** och **vårdhem** eller på **innetorg**, dvs. på platser där risken är påtaglig för att människors hälsa eller egendom (t.ex. husdjur) skadas till följd av användningen av pyrotekniska varor. Endast i undantagsfall bör totalförbud införas och då med ett mycket begränsat geografiskt tillämpningsområde, t.ex. på ett innetorg eller vid ett sjukhus. Även beträffande denna föreskrift gäller att de innetorg, sjukhus m.m. som avses i föreskriften skall anges noga.

Syftet med denna föreskrift skall bl.a. vara att förebygga att människors hälsa skadas. Begreppet **"hälsa"** omfattar inte enbart **fysiskt** utan också **psykiskt** och **socialt välbefinnande**. Hänsyn skall även tas till intresset av att utan störning kunna vistas och förflytta sig utomhus. Störande användning av pyrotekniska varor kan innebära risker för människors hälsa i somatiskt eller psykiskt hänseende.

Sprängning och skjutning med eldvapen m.m.

22 §

I 3 kap. 6 § OL finns grundläggande bestämmelser om bl.a. när polisens **tillstånd** behövs för sprängning och skjutning med eldvapen och för användning av luft- eller fjädervapen. Paragrafen gäller inom **detaljplanelagda områden**. Behovet att genom lokala föreskrifter utsträcka tillståndskravet vid sprängning och skjutning med eldvapen till ytterligare områden är begränsat. Det är likväl inte uteslutet att i vissa fall meddela sådana föreskrifter. Det kan t.ex. finnas **områden som inte omfattas av detaljplan** men där mycket människor rör sig och där det finns näraliggande tät bebyggelse. Det är därför möjligt att genom lokal föreskrift utsträcka tillståndskravet till att även omfatta sådana områden.

Med sprängning avses alla slag av sprängning med egentliga sprängämnen såsom dynamit o.dyl., däremot inte pyrotekniska varor. Med eldvapen förstås ett vapen med vilket kulor, hagel eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av en krutladdning.

23 §

Enligt 3 kap. 6 § andra stycket OL får den som är under 18 år inte utan **tillstånd** av polismyndigheten inom detaljplanelagt område använda **luft- eller fjädervapen**. Detsamma gäller utanför detaljplanelagt område, om vapnet inte används under uppsikt av någon som har fyllt 20 år.

Det kan emellertid finnas behov av att begränsa handhavande av sådana vapen på offentliga platser. I den mån det är påkallat från ordnings- och säkerhetssynpunkt kan man därför i en lokal föreskrift ta in en bestämmelse som **begränsar användningen av andra vapen än eldvapen** på offentliga platser. Ett förbud kan t.ex. införas mot användning av luft- eller fjädervapen, paintballvapen eller t.o.m. pil- eller slangbågar på offentliga platser.

Ridning och löpning

24 §

Regler om ridning i terräng anses kunna meddelas som en lokal ordningsföreskrift. Det finns därför inte något hinder mot att vid behov förbjuda ridning i motions- eller skidspår. Även löpning i skidspår kan förbjudas. Föreskriften måste dock ha ett sådant innehåll och vara utformad med sådan **exakthet** att det är möjligt att **tillämpa** föreskriften och **övervaka** efterlevnaden av den. Det krävs därför att föreskriften talar om exakt **vilka spår** där förbud skall gälla. En allmänt formulerad föreskrift att ridning är förbjuden på "preparerade och varaktigt utmärkta skidspår" är inte tillräckligt preciserad. Förbudet får inte heller gälla inom ett alltför vidsträckt område på landsbygden.

Avgift

25 §

Kommunernas rätt att ta ut avgift för användningen av offentlig plats regleras i lagen (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats m.m., den s.k. **avgiftslagen**. Kommunerna får ta ut avgift för **användningen av offentlig plats**, om platsen står under kommunens förvaltning och polismyndigheten enligt 3 kap. 1 § OL har lämnat tillstånd till användningen. Avgift kan också tas ut för användning av sådant område som kommunen **jämställt med offentlig plats** enligt 1 kap. 2 § andra stycket OL, om platsen är belägen inom detaljplanelagt område och står under kommunens förvaltning. Kommunerna har också rätt att ta ut avgift för användning av platser som kommunen har upplåtit till **allmän försäljningsplats**, t.ex. salutorg.

Ersättning skall utgå med **skäligt belopp**. Vid skälighetsbedömningen skall hänsyn tas till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter. Det är **kommunfullmäktige** som skall besluta om grunderna för beräkning av avgiften.

Observera att avgiftslagen inte gäller alla offentliga platser. Kommunen kan upplåta **annan kvartersmark** än sådan som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet och som står under kommunens förvaltning med **nyttjanderätt**. När en kommun upplåter sådan kvartersmark kan kommunen – i likhet med en enskild fastighetsägare – träffa **överenskommelse med nyttjanderättshavaren** om ersättningen.

Överträdelse av lokal ordningsföreskrift

26§

Enligt 3 kap. 22 § andra stycket OL kan den som **uppsåtligen** eller av **oakt-samhet bryter mot någon lokal ordningsföreskrift** dömas till **penningböter**. Det kan vara lämpligt att upplysa om detta i en paragraf, samt att även ange vilka föreskrifter som är straffsanktionerade.

Bestämmelser om **förelägganden** och **förverkande** finns i 19–21 §§ respektive i 25 § OL.

Ikraftträdande

Kommunfullmäktiges beslut att **anta, ändra eller upphäva** föreskrifter gäller från och med att **protokollet** från fullmäktiges sammanträde har **justerats**. Eftersom **länsstyrelsen kan upphäva** en föreskrift i normalfallet inom **tre veckor** från det att kommunens beslut har anmälts till länsstyrelsen, bör kommunen emellertid ange en **ikraftträdandedag** som ligger något fram i tiden. En tumregel kan t.ex. vara att låta ikraftträdandet ske vid månads-skiftet närmast fyra veckor efter justeringen av fullmäktiges protokoll. Om t.ex. fullmäktige antar föreskrifterna vid ett sammanträde den 15 april 1995, kan ikraftträdandet lämpligen vara den 1 juni 1995.

Bilaga 3

Underlag till

LOKALA ORDNINGSFÖRESKRIFTER FÖR TORG- HANDELN I X KOMMUN

Beslutade av kommunfullmäktige den

X kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 § Utöver vad som föreskrivs i de grundläggande bestämmelserna om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats i 3 kap. ordningslagen (1993:1617) och i kommunens lokala ordningsföreskrifter gäller dessa föreskrifter för salutorgen i kommunen. Syftet med föreskrifterna är att upprätthålla den allmänna ordningen.

2 § Föreskrifterna är tillämpliga på följande offentliga platser som kommunen upplåter till allmänna försäljningsplatser för torghandel:

Fasta och tillfälliga saluplatser

3 § På de allmänna försäljningsplatserna finns både fasta och tillfälliga saluplatser vilka bestäms av x-nämnden.

En fast saluplats får användas på bestämd tid, minst högst

En tillfällig saluplats får användas endast viss dag och anvisas av

.....

Fördelning av saluplatser

4 § Vid fördelningen av saluplatserna gäller följande.

Tillfälliga saluplatser tilldelas försäljarna i den ordning som de kommer till försäljningsplatsen, eller genom lottning, om det är lämpligare.

Fler än en saluplats får tilldelas samma person endast när det kan ske med hänsyn till tillgången på platser.

När flera platser tilldelas en person, skall platserna vara belägna intill varandra.

Varor av likartat slag skall, om det är möjligt, föras samman i en eller flera gemensamma grupper eller rader.

Innehavarens rätt att använda saluplatsen får inte överlåtas på någon annan. I fall en innehavare av en fast saluplats inte vid försäljningstidens början har

intagit platsen eller gjort anmälan till att platsen kommer att utnyttjas senare på dagen, har nämnden rätt att låta någon annan använda platsen som tillfällig saluplats.

Tider för försäljning

5 § Torghandel får ske på följande tider:

Försäljningen får börja under månaderna tidigast klockan och under övriga månader tidigast klockan samt sluta senast klockan, ifall nämnden inte medgivit undantag eller beslutar annat.

På påskafton, pingstafton, midsommarafton och nyårsafton får torghandel inte pågå efter klockan

Försäljning av julgranar får med kommunens tillstånd under tiden från och med den till och med den pågå vardagar mellan klockan samt på julafton mellan klockan

Försäljarna får inte tidigare än timme före fastställd försäljningstids början lägga upp varor eller redskap på försäljningsplatsen.

Varor och redskap skall vara bortförda senast timme efter försäljningstidens slut.

På begäran av polismyndigheten eller annan myndighet eller om särskilda skäl föreligger får nämnden besluta att försäljning i särskilt fall skall ske vid andra tider än vad som stadgas ovan eller helt ställas in.

Innehavarens upplysningsskyldighet

6 § En innehavare av en saluplats är enligt 2 § lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning skyldig att genom en väl synlig skylt eller på något annat lämpligt sätt lämna upplysning om innehavarens namn, postadress och telefonnummer.

Förbud mot försäljning av vissa varor

7 § Knivar, sprängdeg, skjutvapen och pyrotekniska varor får inte säljas på de allmänna försäljningsplatserna.

Försäljning av livsmedel

8 § Vid försäljning av livsmedel på de allmänna försäljningsplatserna gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i livsmedelslagen (1971:511) och livsmedelsförordningen (1971:807) samt föreskrifter meddelade med stöd av dessa.

Placering av varor, redskap och fordon

9 § Varor och redskap får inte placeras på de gånger som är avsedda för trafik utmed eller mellan saluplatserna.

Under försäljningstid får inte försäljarnas fordon framföras på försäljningsplatsen.

För uppställning av fordon eller släpvagn på saluplatsen krävs nämndens tillstånd.

Renhållning m.m.

10 § En innehavare av en saluplats är skyldig att senast 30 minuter efter försäljningstidens slut samla ihop avfall och annat skräp från rörelsen, samt att föra bort och lägga det i en behållare för sopor.

Innehavaren skall se till att saluplatsen hålls ren och snygg.

Avgift

11 § För användning av allmän försäljningsplats har kommunen rätt att ta ut avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av föreskrift

12 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av 3 § andra och tredje styckena, 4 § sjätte stycket första meningen, 5 § första – sjätte styckena, 7 §, 9 och 10 §§ kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen.

I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkande.

Dessa föreskrifter träder i kraft den

Bilaga 4

Kommentarer till underlaget till lokala ordningsföreskrifter för torghandeln

Allmänt om torghandelsföreskrifter

Kommunernas befogenhet att upplåta olika områden för torghandel grundar sig på den allmänna kompetensregeln i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900). **Kommunerna** kan alltså **självständigt avgöra** om de vill **upplåta** platser för torghandel eller inte. Upplåtelse av ett område till allmän försäljningsplats brukar ske genom att kommunen i lokal ordningsföreskrift anger vilken eller vilka platser som skall vara allmänna försäljningsplatser.

Enligt 3 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617 OL) krävs polisens tillstånd för att en offentlig plats inom detaljplanelagt område skall få användas på ett sätt som inte stämmer överens med det ändamål som platsen har upplåtits för eller som inte är allmänt vedertaget. Detta betyder att **om kommunen har upplåtit** ett torg för torghandel så behövs **inte polisens tillstånd** för torghandel där.

Om kommunen däremot väljer att **inte upplåta** ett torg till allmän försäljningsplats, krävs **tillstånd i varje enskilt fall** då någon vill bedriva försäljning på platsen. Kommunen kan då genom att utnyttja sin vetorätt förhindra att tillstånd för sådan handel meddelas.

Kommunerna kan även i fortsättningen liksom tidigare meddela **lokala ordningsföreskrifter för torghandel** som sker på ett av kommunen för ändamålet upplåtet torg. Ordningsföreskrifterna kan innehålla bestämmelser om sådant som fördelningen av fasta och tillfälliga platser, fördelningen av platser mellan olika sökande, tider för torghandel, renhållning m.m.

Ordningsföreskrifter för torghandeln kan anges antingen i de **allmänna lokala ordningsföreskrifterna** eller i **särskilda torghandelsföreskrifter**. I detta förslag har en sådan uppdelning gjorts. Ordningsföreskrifterna kan delas upp i olika dokument benämnda "allmänna lokala ordningsföreskrifter" respektive "lokala ordningsföreskrifter för torghandeln". Eftersom torghandelsföreskrifterna i huvudsak riktar sig till torghandlarna kan det vara lämpligt att föra samman dessa föreskrifter i ett särskilt dokument. Formellt sett utgör dock torghandelsföreskrifterna lokala ordningsföreskrifter, och de skall därför antas på samma sätt som dessa och anmälas till länsstyrelsen.

Ingressen

Se kommentaren till ingressen i de allmänna ordningsföreskrifterna.

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 §

I denna paragraf anges **vilka regler som gäller för torget**. Förutom de särskilda torghandelsföreskrifterna gäller de grundläggande föreskrifterna om allmän ordning och säkerhet i 3 kap. ordningslagen och kommunens allmänna lokala ordningsföreskrifter. På torget kan t.ex. även allmänna föreskrifter om tillfällig försäljning, och om hållande av hundar och lastning av varor gälla.

Det kan vara lämpligt att ange att föreskrifterna har till **syfte** att upprätthålla den allmänna ordningen. Det är t.ex. inte tillåtet att meddela föreskrifter som enbart har till syfte att begränsa varusortimentet.

Beträffande allmänna krav på utformningen av och innehållet i lokala föreskrifter, se kommentaren till 1 § i de allmänna ordningsföreskrifterna.

2 §

I denna paragraf skall de torg eller andra allmänna försäljningsplatser där föreskrifterna skall gälla **namnges**. Det **geografiska området** för föreskrifternas tillämpning måste framgå klart.

Torghandelsföreskrifterna skall gälla för sådana områden som kommunen upplåter till allmän försäljningsplats. Sådan **upplåtelse** sker regelmässigt genom att en bestämmelse tas in om att **visst område utgör allmän försäljningsplats**.

Beslut om upplåtelse av torg till allmän försäljningsplats är ett utflöde av den kommunala kompetensen och något som kommunen självständigt beslutar om. En sådan upplåtelse utgör därför **inte en ordningsföreskrift** och kan därför inte t.ex. upphävas av länsstyrelsen vid prövning av om föreskrifterna strider mot ordningslagen. Bestämmelsen om vilka områden som utgör allmän försäljningsplats bör ändå tas in i föreskrifterna för tydlighetens skull. Det är viktigt att gränserna för det område där torghandel får förekomma anges noga.

Fasta och tillfälliga saluplatser

3 §

Föreskrifterna är främst av **administrativ natur** men kan ändå enligt förarbetena till ordningslagen (prop. 1992/ 93:210 s. 148) regleras i lokala föreskrifter.

Fördelning av saluplatser

4 §

Föreskrifterna är främst av administrativ karaktär men syftar till att förebygga oordning. Det är viktigt att ha tydliga regler för **hur** platserna skall

fördelas, **vem** som skall besluta om **fördelningen** av platserna och vem som skall **anvisa** platserna. Olika system såsom **lottning** eller **bokning** viss dag i förväg kan införas. Tillfälliga saluplatser kan t.ex. i första hand fördelas genom förhandsbokning och i andra hand genom att tilldelas försäljare i den ordning de kommer till platsen. En föreskrift kan införas om att en tillfällig plats få bokas för längre tid än en vecka endast om särskilda skäl finns.

Vidare kan en regel införas om att platserna skall anvisas av t.ex. tekniska kontoret eller av en person som kontoret utsett till att ordna och övervaka handeln på torget. En sådan person kan benämnas torgtillsynsman.

Föreskrifter om **företräde till torgplats** åt t.ex. försäljare av ortens egna produkter eller åt försäljare som är hemmahörande i kommunen torde inte vara lagliga (SOU 1985:24 s. 203). Enligt ett regeringsrättsavgörande från 1981 är det däremot möjligt för kommunen att vid upplåtelse av fasta torgplatser ge förtur åt försäljare som under längre tid innehaft plats på torget.

Tider för försäljning

5 §

Kommunen kan meddela föreskrifter om tiden för torghandeln endast när det är motiverat från **ordningssynpunkt**. Föreskrifter om tider får inte användas för att begränsa utbudet av varor och inskränka försäljarnas näringsfrihet.

Bestämmelsen om att nämnden i vissa fall kan besluta om **andra tider** för försäljningen eller **ställa in försäljningen** kan t.ex. användas när torget behövs för större evenemang i kommunen, invigningar, jubileum, stadsbesök, m.m.

Innehavarens upplysningsskyldighet m.m.

6 §

Den **informationsskyldighet** som ålagts näringsidkare enligt 2 § lagen (1990:1183) om tillfällig försäljning gäller i princip **all tillfällig försäljning**, dvs. även vid torg- och marknadshandel och vid försäljning på mässor och liknande. Det kan vara lämpligt att **upplysa** om denna skyldighet i de lokala föreskrifterna.

En föreskrift om att försäljare skall vara skyldiga att ha ett s.k. **F-skattebevis** anses inte lagligt. Länsstyrelsen i Dalarna har i beslut 1994-07-01 upphävt en lokal torghandelsföreskrift om F-skattebevis med den motiveringen att innehav av ett F-skattebevis inte utgör ett villkor för näringsverksamhet. Ett krav på sådant bevis ansågs därför som en obefogad inskränkning i den enskildes rätt. Föreskriften ansågs inte heller behövas för att upprätthålla den allmänna ordningen.

Förbud mot försäljning av vissa varor

7 §

Kommunen får reglera torghandeln från ordningssynpunkt. Någon möjlighet att meddela föreskrifter som **begränsar varuutbudet** har **inte** införts. Torghandeln utgör enligt förarbetena (prop. 1992/ 93:210 s. 149) en **positiv konkurrensfaktor** gentemot den etablerade handeln. En begränsning av varuutbudet skulle kunna få negativa effekter för prisbildningen och vara till men för konsumenterna. Därför kan varuutbudet vid torghandel endast regleras om det behövs med hänsyn till ordning och säkerhet.

Varusortimentet får alltså inte begränsas av andra skäl än hänsyn till allmän ordning. Kommunen kan inte begränsa varuutbudet under hänvisning till knappheten av torghandelsplatser eller i syfte att skydda särpräglade eller känsliga miljöer. Det är t.ex. **inte tillåtet att begränsa handeln** till att enbart avse sedvanlig torghandel, t.ex. livsmedel, blommor o.dyl., för att låta handeln smälta in i en viss kulturell bebyggelse eller miljö.

Förbud mot försäljning av vissa angiva **farliga varor** kan förekomma, t.ex. försäljning av knivar, sprängdeg eller farliga pyrotekniska varor, om det är motiverat med hänsyn till den allmänna ordningen. Om ett sådant förbud skall införas måste de förbjudna varorna **specificeras**. Det är inte tillåtet att införa en generell föreskrift om att "alla varor som kan medföra olägenhet från ordningssynpunkt" inte skall få säljas på torget.

Föreskrifter som reglerar **utseendet** på torghandlarnas försäljningsstånd t.ex. att alla stånd skall ha markiser i vissa färger, eller som förbjuder försäljning från vissa anordningar t.ex. vagnar eller bord, kan inte anses utgöra föreskrifter om den allmänna ordningen på platsen.

Försäljning av livsmedel

8 §

Försäljning av livsmedel är reglerad i bl.a. livsmedelslagen och förordningen till denna. Det är inte nödvändigt att hänvisa till dessa författningar men det kan från **upplysningssynpunkt** vara lämpligt.

Placering av varor, redskap och fordon

9 §

En sådan bestämmelse kan behövas med hänsyn till allmän ordning.

Renhållning

10 §

I denna paragraf regleras borttagande av skräp och annat avfall som kommer från försäljningsrörelsen.

Avgift

11 §

I 1 § i lagen (1957:259) om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m.sägs att kommunen har rätt att ta ut **ersättning för användning av salutorg** eller liknande plats som kommunen har upplåtit till allmän försäljningsplats. Ersättning skall utgå i form av en avgift med **belopp** som kan anses **skäligt** med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter. Grunderna för beräkningen av avgiften beslutas av **kommunfullmäktige**.

En bestämmelse kan införas om att **avgiften skall erläggas innan platsen tas i anspråk**. Det är **inte** tillåtet att införa regler om att t.ex. **dubbel avgift** skall utgå om någon bryter mot föreskrifterna eller om någon bedriver handel utan att ha erlagt avgift.

Överträdelse av föreskrift

12 §

Överträdelse av föreskrifter för torghandeln skall beivras på samma sätt som överträdelser av allmänna ordningsföreskrifter, dvs. genom **penningböter** enligt 3 kap. 22 § andra stycket OL. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon lokal föreskrift kan dömas till penningböter.

I 3 kap. 19-21 §§ OL finns bestämmelser om polismyndighetens möjligheter att utfärda **förelägganden** och vidta **åtgärder på den försumliges bekostnad**. Om t.ex. någon inte vidtar en åtgärd som åligger honom enligt bl.a. en lokal föreskrift, får polismyndigheten förelägga honom att inom viss tid vidta åtgärden. Om en försäljare trots uppmaning från kommunen t.ex. inte tar bort varor och redskap som placerats i strid med den lokala föreskriften kan polisen förelägga försäljaren att göra det. Föreläggandet kan förenas med vite. I 3 kap. 25 § första stycket ordningslagen finns bestämmelse bl.a. om förverkande av varor.

kraftträdande

Se kommentaren till de allmänna ordningsföreskrifterna.

KS § 163

DNR KS 60/2015 611

Alternativ planering avseende vidare utveckling av projektet Bo-Bygget

Sammanfattning

Herrljunga kommun har genom Fokus Herrljunga och Konsulten Per Florén arbetat med projektutveckling Bo-bygget. Projektidén är väl utvecklad och har omformats vid ett flertal tillfällen. I bakgrundsbeskrivningen görs en sammanställning av Per Floréns bedömningar och därefter en sammanställning av Kommunarkitekt Katarina Frändbergs omarbetade idéförslag för möjligt förverkligande i Herrljunga kommun. Grundidén bygger på att projektidén förverkligas på Horsbyområde som är i detaljplanen planerat för försäljning av kommunala tomter. Herrljungabostäder har reserverat ett antal tomter för husproduktion. Inom området finns även möjligheter till flerbostadshus. Tiden för planering och genomförande är kort samtidigt som tekniska nämnden har ansvar för försäljning av tomter på Horsbyområdet.

Plankommittén har vid flera tillfällen diskuterat genomförandet av projekt Bo-bygget på Horsby 1 och uppdrag gavs till förvaltningen att undersöka förutsättningarna för att anlita extern entreprenör för förverkligande av uppdraget/projektidén. Det komplexa i Bo-bygget-projektet är att samtidigt som flertalet ser det som ett attraktivt projekt och det finns en grundvilja att försöka genomföra det, ska även det reserverade tomtområdet kunna erbjudas till försäljning för husbyggnation på marknaden. Antingen ska området avsättas för Bo-bygget-projektet eller ska den planerade tomtförsäljningen fortsätta genomföras. Här måste Herrljunga kommun välja väg.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterat 2016-09-06

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen fastställer att projektet Bo-bygget överförs till kommande bostadsplanering, såsom Horsby 2 och Vretaområdet eller annat tillkommande bostadsområde i tätorten.

Johnny Carlsson (C) föreslår följande tillägg:

- Kommunchefen ges i uppdrag att till nästa kommunstyrelsesammanträde den 17 oktober ta fram ett förslag till person som ska ansvara för projekt Bobygget. I ansvaret ingår kartläggning av projektet, ekonomisk uppskattning av kvarvarande kostnader samt utredning av förutsättningar för tillsättning av en projektgrupp.

Christina Abrahamsson (M) bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Ronnie Rexwall (Kv) bifaller ordförandens kompletteringsförslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag med ordförandens komplettering antas och finner att så sker.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

fortsättning § 163

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen fastställer att projektet Bobygget överförs till kommande bostadsplanering, såsom Horsby 2 och Vretaområdet eller annat tillkommande bostadsområde i tätorten.
2. Kommunchefen ges i uppdrag att till nästa kommunstyrelsesammanträde den 17 oktober ta fram ett förslag till person som ska ansvara för projekt Bobygget. I ansvaret ingår kartläggning av projektet, ekonomisk uppskattning av kvarvarande kostnader samt utredning av förutsättningar för tillsättning av en projektgrupp.

Expedieras till: Kommunstyrelsen, Bygg och Miljönämnden
För kännedom: Tekniska nämnden
till: